

2024

Profilul județului Harghita

Agenția pentru
Dezvoltare Regională
Centru

Cuprins

1. Informații generale	2
2. Infrastructura de transport	3
2.1 Infrastructura principală de transport	3
2.2 Distanțele rutiere față de principalele puncte de interes național	6
2.3. Indicatori statistici privind infrastructura județeană de transport	6
2.3. Evoluția numerică a mijloacelor de transport rutier	8
3. Infrastructura principală tehnico-edilitară.....	10
4. Infrastructura educațională și de sănătate	15
4.1. Infrastructura educațională	15
4.2. Capacități de cercetare	17
4.3. Infrastructura de sănătate	18
5. Demografie și forța de muncă	21
5.1. Evoluția principalilor indicatori demografici.....	21
5.2. Populația la nivel de localitate	27
5.3. Participarea populației la activitatea economică.....	28
6. Piața forței de muncă.....	29
7. Economia.....	34
7.1. Indicatori macroeconomici	34
7.1.1. Produsul Intern Brut.....	34
4.1.2. Investițiile străine directe	36
4.1.3. Exporturi.....	36
4.2. Profil economic sectorial.....	37
4.2.1. Industrie și servicii.....	38
4.2.2. Agricultură.....	39
4.2.3. Turism	42
4.3. Indicatori privind mediul antreprenorial	44
4.3.1. Dinamica antreprenorială	44
4.3.2. Principalii indicatori economico-financiari	45

1. Informații generale

- 📌 **Așezare:** în partea centrală a României și în partea nord-estică a Regiunii Centru
- 📌 **Suprafață:** 6639 kmp (2,8 % din teritoriul țării), fiind al 13-lea județ din țară ca mărime
- 📌 **Unități administrativ-teritoriale:** 9 municipii și orașe (reședința de județ este Miercurea Ciuc), 58 comune și 235 sate
- 📌 **Relieful:** predominant muntos, cuprinde mai multe grupe montane din Carpații Orientali: la vest Munții Gurghiului și Munții Harghita, iar la est Munții Giurgeului și Ciucului, între aceste două lanțuri muntoase paralele, pe cursurile superioare ale Mureșului și Oltului aflându-se depresiunile intramontane ale Giurgeului și Ciucului. În partea de sud-vest a județului relieful devine predominant deluros. Altitudinea maximă: 1801 m (Vârful Mădăraș-Harghita);
- 📌 **Clima:** temperat-continentală cu nuanțe climatice în funcție de particularitățile reliefului: climat umed și răcoros în zona montană și climat mai cald și uscat în zona de podiș și culoare depresionare
- 📌 **Numărul locuitorilor:** 291 761 locuitori (1 ianuarie 2023); **Grad de urbanizare:** 40,7%; **Structura etnică:** români 12,4%, maghiari 85,7%, romi 1,8%, germani 0,02% (Recensământ 2021)
- 📌 **Orașe:** 4 municipii: Miercurea Ciuc, Odorheiu Secuiesc, Gheorgheni, Toplița și 5 orașe: Băile Tușnad, Bălan, Borsec, Cristuru Secuiesc și Vlăhița
- 📌 **Resurse naturale:** roci de construcție (andezit, bazalt, marmură, nisipuri, pietrișuri), lemn, sare, minereuri feroase și neferoase (cupru, fier, minereuri complexe), ape minerale carbogazoase, mofete, nămoluri
- 📌 **Economie:** PIB /locuitor: 17.230 euro PCS¹ (2021); **Structura:** servicii 60,3%, industrie 27,4%, construcții 6,3%, agricultura 6%
- 📌 **Utilizarea terenului:** arabil 11,8%, pășuni 23,1%, fânețe 24,5%, vii și livezi 0,1%, păduri și alte terenuri cu vegetație forestieră 35,8%, ape, alte suprafețe 4,7% (2014).
- 📌 **Transport:** lungimea rețelei rutiere: 2085 km (densitatea drumurilor: 31,4 km/100 kmp) lungimea rețelei feroviare: 209 km (2022)
- 📌 **Capacitatea de cazare turistică:** 10457 locuri de cazare în 545 unități cu funcțiuni de cazare turistică (2023); **Număr turiști cazați:** 230,5 mii persoane (2023)
- 📌 **Principalele forme de turism:** turism balnear, agroturism, turism montan, turism de agrement. **Obiective turistice:** stațiuni balneoclimaterice (Băile Tușnad, Borsec, Harghita Băi, Toplița, Praid, Izvorul Mureșului), rezervații naturale și monumente ale naturii (Lacul Roșu, Lacul Sfânta Ana, Cheile Bicazului – Hășmaș, aria protejată a Munților Călimani, Poiana Narciselor), obiective culturale și ecumenice (biserica de la Șumuleu Ciuc – important centru de pelerinaj al catolicilor, biserica fortificată de la Dârju – inclusă în patrimoniul UNESCO), castele (Lăzarea, Castelul Miko), Corund (centru al ceramicii populare).

¹ Paritatea de Cumpărare Standard (PCS) reprezintă moneda de referință stabilită la nivelul UE, fiind o unitate de valută convențională ce exclude influența diferențelor între nivelul prețurilor dintre țări, permițând astfel comparații internaționale.

2. Infrastructura de transport

2.1 Infrastructura principală de transport

Infrastructura principală de transport a județului Harghita se compune din rețeaua rutieră principală (formată din 443 km de drumuri naționale) și din rețeaua feroviară națională electrificată care, pe teritoriul județului, însumează 169 km.

Rețeaua rutieră principală asigură legătura județului Harghita cu județele învecinate, Capitala și cu rețeaua europeană de transport, facilitând deplasarea unui număr mare de persoane și a unui volum de mărfuri în creștere rapidă. Infrastructura secundară de transport este formată din 845 km de drumuri județene și 797 km de drumuri comunale care asigură transportul în interiorul județului.

Deși nu dispune de un aeroport propriu, județul Harghita este deservit de două aeroporturi aflate pe o rază de 250 km, la maxim patru ore, în Cluj-Napoca și Târgu Mureș.

În municipiul Miercurea Ciuc există un terminal de transport intermodal operațional.

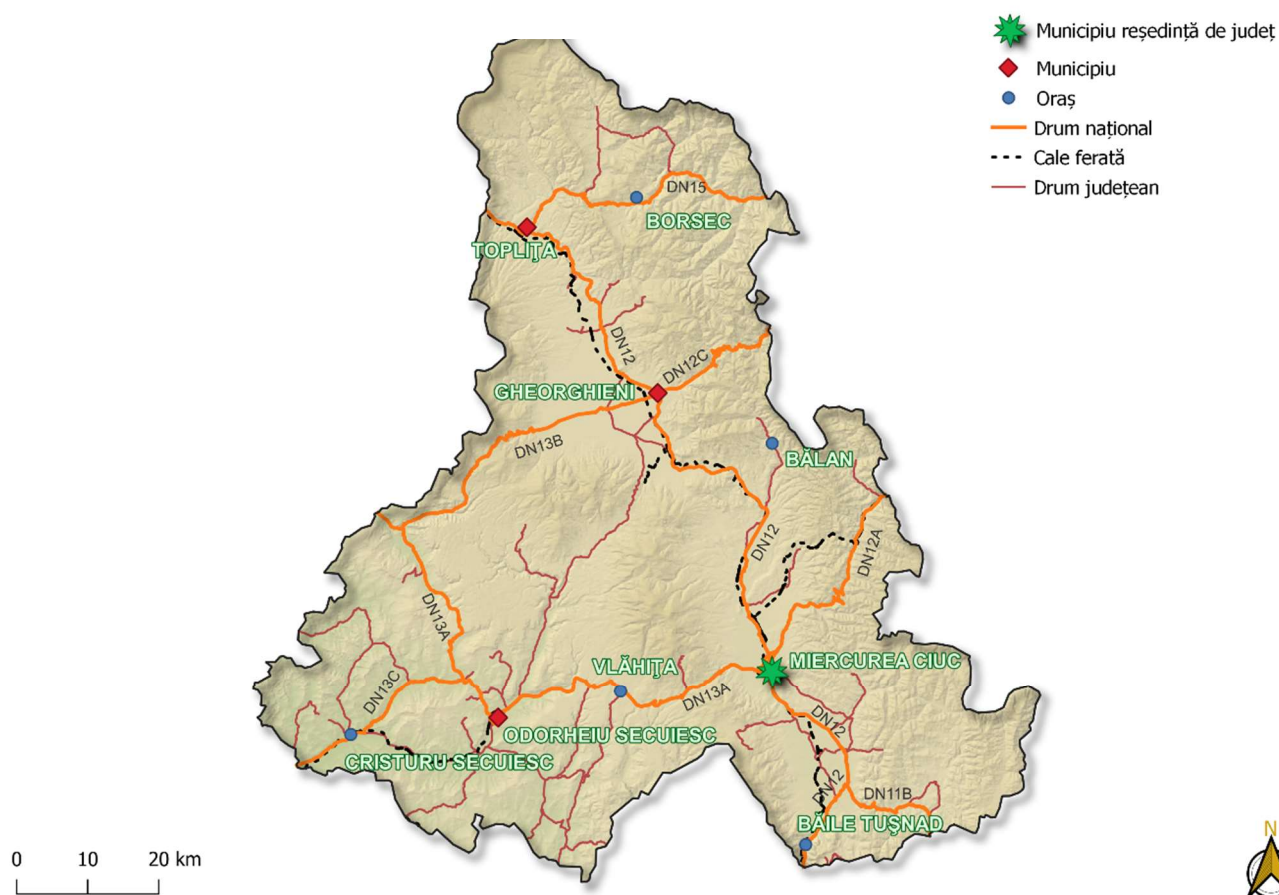

Fig. 2.1

c. Căi rutiere de transport

- **Drumuri de importanță europeană:**
 - **E578** (DN12): cale secundară a transporturilor rutiere din Europa, aflată în totalitate pe teritoriul României, asigurând legătura dintre drumurile europene: E58, E60 și E574. Sectorul de drum european din județul Harghita asigură legătura între orașele: Reghin, Gheorgheni, Miercurea Ciuc și Sfântu Gheorghe.

- **Drumuri de importanță națională și județeană**
 - **DN11B:** drum național secundar, pornește din localitatea Cozmeni, asigurând legătura județului Harghita (partea de sud-est) cu localități din nordul județului Covasna, ajungând până în Târgu Secuiesc
 - **DN12:** drum național ce traversează județele Harghita și Covasna pe direcția nord-sud, pornind de la Toplița și trecând prin Gheorgheni, Miercurea Ciuc, Sfântu Gheorghe și terminându-se la Chichiș (în DN11), la 23 km de municipiul Brașov
 - **DN 12C leagă municipiul Gheorgheni de orașul Bicaz și DN15**
 - **DN13A:** asigură legătura municipiilor Miercurea Ciuc și Odorheiu Secuiesc, cu DN13 prin Sovata și Bălăușeri
 - **DN13B:** drum național secundar ce leagă orașul Gheorgheni de localitatea Praid (salină și localitate turistică), asigurând prin DN13A legătura cu Sovata
 - **DN15:** asigură legătura județului Harghita spre vest, cu județele Mureș și Cluj, iar spre est, cu județul Neamț prin traseul Toplița – Poiana Teiului – Bicaz facilitând traseul spre obiectivele turistice, culturale și religioase din nordul Moldovei

- **Drumuri județene cu rol de drum național,** de legătură pentru orașele și localitățile turistice care nu sunt intersectate de o șosea națională:
 - **DJ125** asigură legătura orașului Bălan cu DN12
 - **DJ138A** asigură legătura localității Harghita Băi, prin Pasul Vlăhița, spre DN13A

Izocronale rutiere în raport cu reședința de județ

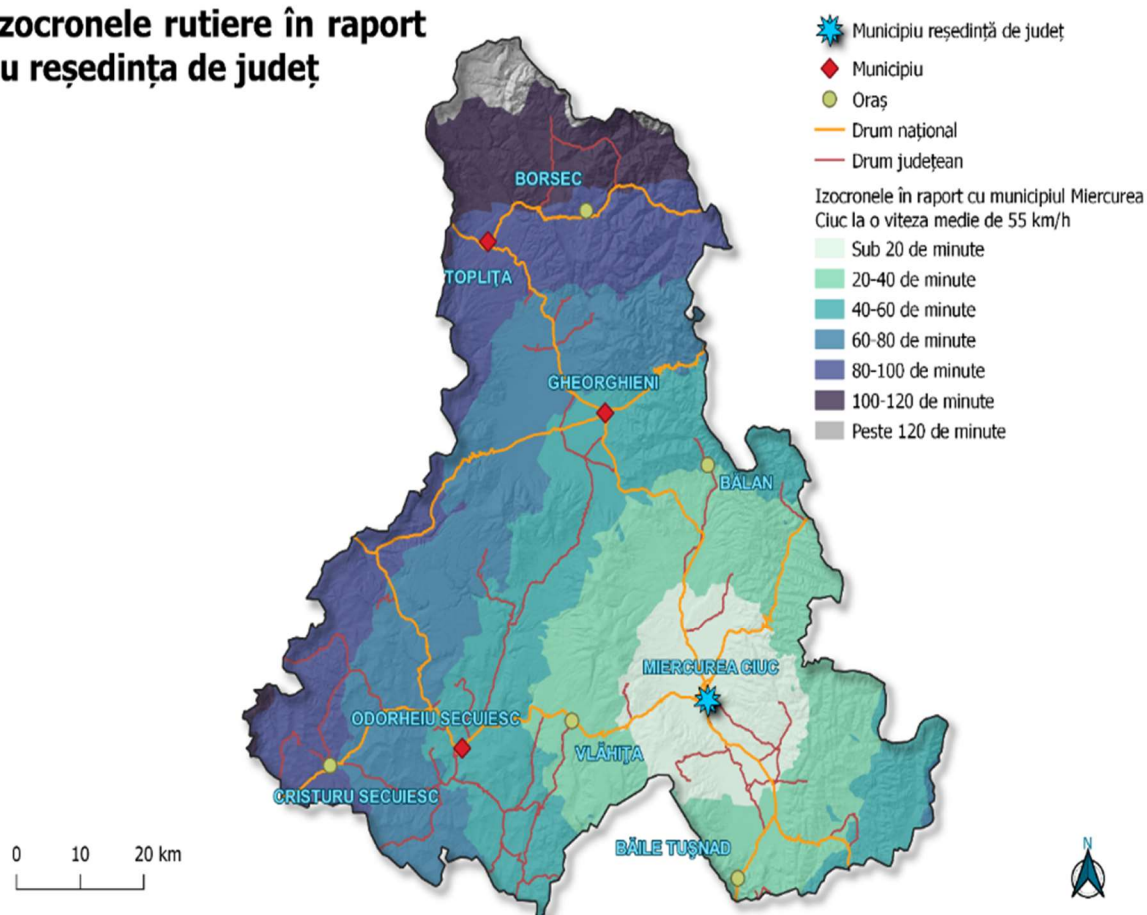

Fig. 2.2

Orașele Bălan, Vlăhița și Băile Tușnad se află în interiorul izocroniei de 20-40 de minute față de Municipiul Miercurea Ciuc. Municipiile Odorheiu Secuiesc și Gheorghieni se află în zona acoperită de izocrona de 40-60 de minute, iar municipiul Toplița și orașele Borsec și Cristuru Secuiesc în izocrona de 80-100 de minute. Extremitatea de Nord se află la peste 120 de minute de mers cu mașina față de municipiu reședință de județ.

b. Infrastructura feroviară

- **Căi ferate principale (magistrale feroviare)**
 - magistrala 400 (București – Brașov - Sfântu Gheorghe – Miercurea Ciuc – Ciceu – Deda – Dej – Baia Mare – Satu Mare – Halmeu)
- **Căi ferate secundare**
 - Odorheiu Secuiesc – Vânători (lângă Sighișoara, jud. Mureș)
 - Praid – Sovata (jud. Mureș)
 - Miercurea Ciuc – Moinești (jud. Bacău)

2.2 Distanțele rutiere față de principalele puncte de interes național

- **Distanța dintre Miercurea Ciuc, Capitală și orașele de importanță regională:**
 - Miercurea Ciuc - București: 262 km
 - Miercurea Ciuc - Târgu Mureș (nord-vest): 144 km
 - Miercurea Ciuc - Piatra Neamț (nord-est): 144 km
 - Miercurea Ciuc - Bacău (est): 139 km
 - Miercurea Ciuc - Sibiu (sud-vest): 196 km
 - Miercurea Ciuc - Sfântu Gheorghe (sud): 70 km
 - Miercurea Ciuc - Brașov (sud - vest): 102 km

- **Distanța de la Miercurea Ciuc la cele mai apropiate aeroporturi:**
 - Miercurea Ciuc - Aeroportul Internațional Târgu Mureș: 159 km
 - Miercurea Ciuc - Aeroportul Internațional Cluj Napoca: 241 km
 - Miercurea Ciuc - Aeroportul Internațional George Enescu: 142 km

2.3. Indicatori statistici privind infrastructura județeană de transport

Lungimea totală a drumurilor publice din județul Harghita era în 2022 de **2085 km**, dintre care **951 km sunt modernizați** (45,6%), iar 233 km cu IUR (îmbrăcăminte ușoară rutieră). Densitatea drumurilor publice este de 31,4 km/100 km², sub media națională (36,2 km/100 km²).

Lungimea totală a drumurilor naționale era în 2022 de 443 km, dintre care 99,5% modernizate, fiind peste valoarea națională (95,4%). Drumurile județene însumează 845 km (55,4% modernizate), iar cele comunale 797 km (5,3% modernizate).

Lungimea totală a căilor ferate era în 2022 de 209 de km, dintre care 80,9% electrificată, pondere peste cea la nivel național (38,0%) și regional (45,1%).

Tabel 2.1. Indicatori statistici privind modernizarea infrastructurii județene de transport la nivelul județului Harghita

Ani	Drumuri publice Total	din care:		Drumuri naționale	din care:		Drumuri județene și comunale	din care:		
		Modernizate	IUR		Modernizate	Cu IUR		Total	Modernizate	Cu IUR
2000	1646	450	299	415	389	22	1231	61	277	
2005	1647	488	278	445	427	17	1202	61	261	

Km

2010	1914	543	451	443	438	5	1471	105	446
2015	2085	830	242	443	441	2	1642	389	240
2020	2085	830	242	443	441	2	1642	389	240
2022	2085	951	233	443	441	2	1642	510	231

Sursa: Institutul Național de Statistică

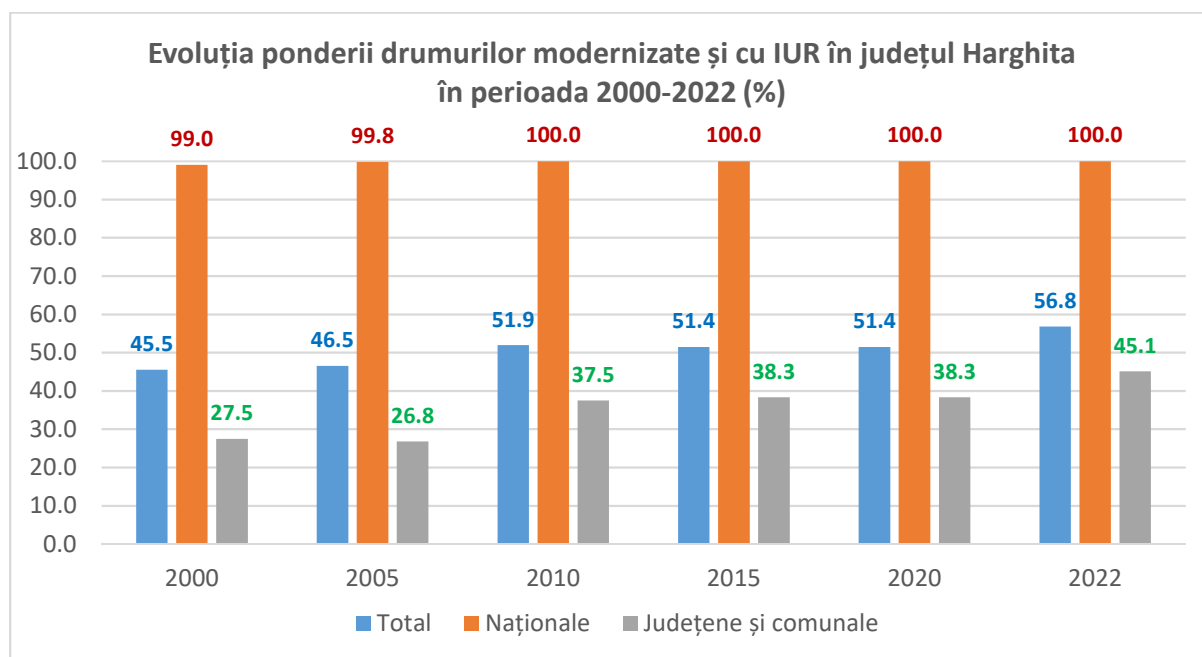

Fig.2.3

Tabel 2.2. Infrastructura feroviară la nivelul județului Harghita

km

Ani	Căi ferate (km)	
	Total	Electrificată
2005	209	174
2010	209	174
2015	207	173
2020	207	173
2022	209	169

Sursa: Institutul Național de Statistică

2.3. Evoluția numerică a mijloacelor de transport rutier

Tabel 2.3 Evoluția numerică a mijloacelor de transport rutier a autovehiculelor de transport persoane, marfă, motociclete și motorete în perioada 2010-2022

Harghita	2010	2015	2020	2022	Rata de creștere/d escreștere în 2022 față de 2020 (%)	Rata de creștere/d escreștere în 2022 față de 2015 (%)	Rata de creștere/d escreștere în 2022 față de 2010 (%)
Autovehicule de transport personal	63183	76025	106906	116071	8.6	52.7	83.7
Autobuze și microbuze	549	570	560	556	-0.7	-2.5	1.3
Motociclete și moped	2247	2995	4178	4843	15.9	61.7	115.5
Autovehicule pentru transportul mărfurilor	9563	12524	16329	17965	10.0	43.4	87.9

Sursă: Indicatori calculați pe baza datelor Institutului Național de Statistică

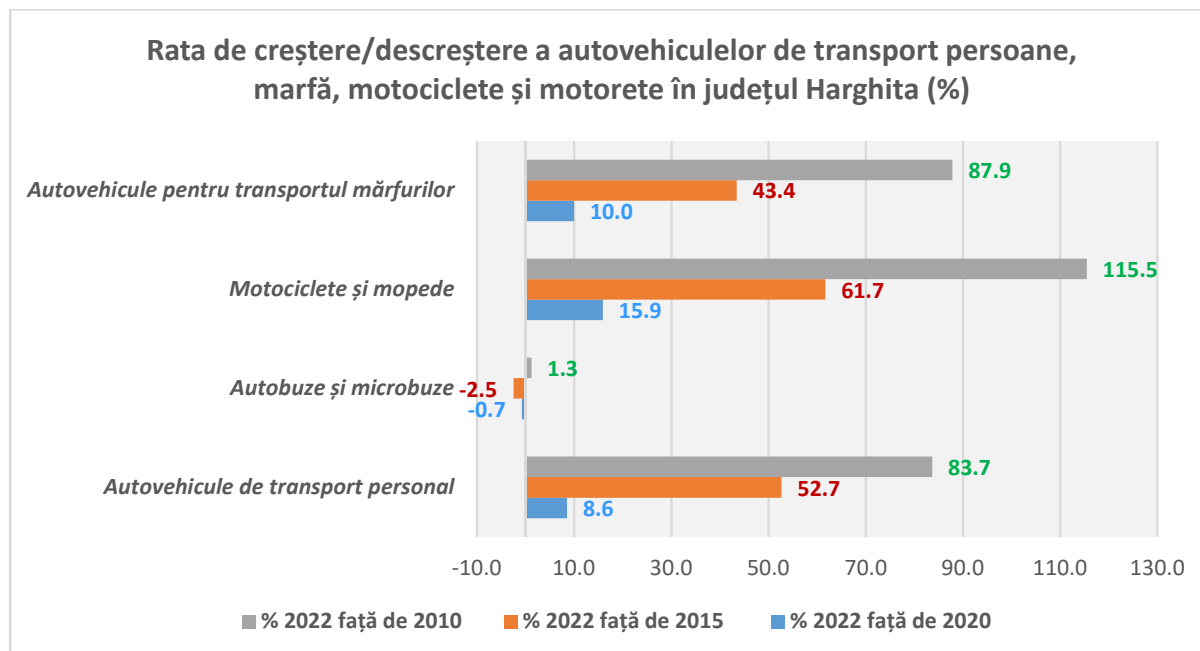

Fig.2.4

În perioada 2010-2022 numărul tuturor autovehiculelor a crescut semnificativ:

- Autovehiculele de transport personal au crescut cu 83,7%, de la 63183 în anul 2010 la 116071 în anul 2022.

- Motocicletele și mopedele au crescut cu 115,5%, de la 2247 unități înmatriculate în anul 2010 la 4843 în anul 2022.
- Autovehiculele de transport mărfuri au crescut cu 87,9%, de la 9563 în anul 2010, la 17965 în anul 2022.
- Autobuzele și microbuzele au crescut cu 1,3%, de la 549 în anul 2010, la 556 în anul 2022.
- Rata de creștere înregistrată în județul Harghita la categoriile de autovehicule menționate mai sus este peste rata națională, cu excepția autobuzelor și microbuzelor și motocicletelor și mopedelor.

Rata de motorizare a județului Harghita a crescut semnificativ ajungând în 2022 la 398 autoturisme la 1000 locuitori, însă sub valoarea națională (413 autoturisme la 1000 locuitori), fiind de 2 ori mai mare față de în urmă cu un deceniu.

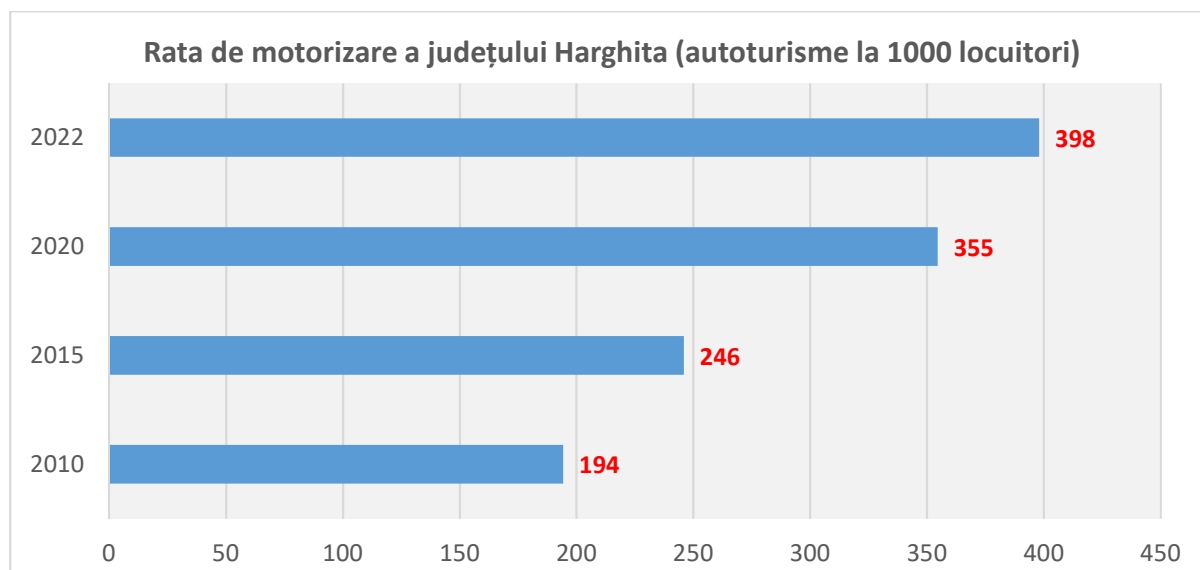

Fig.2.5

Creșterea puternică a numărului de vehicule rutiere de pasageri și de mărfuri într-un interval de timp relativ scurt a determinat dublarea volumului traficului de persoane și mărfuri și, în consecință utilizarea mult mai intensă a rețelei județene de drumuri.

3. Infrastructura principală tehnico-edilitară

- **Evoluția lungimii străzilor orășenești modernizate**

Lungimea **străzilor orășenești** din județul Harghita era în 2022 de 515 km, mai extinsă cu 11% față de 2005 și cu 17% de 2000. Lungimea **străzilor orășenești modernizate** din județul Harghita era în 2022 de 330 km, mai mare cu 25% față de 2005 și cu 30% față de 2000. În 2022 64% din străzile orășenești erau modernizate comparativ cu în urmă cu aproximativ două decenii unde 58% erau modernizate.

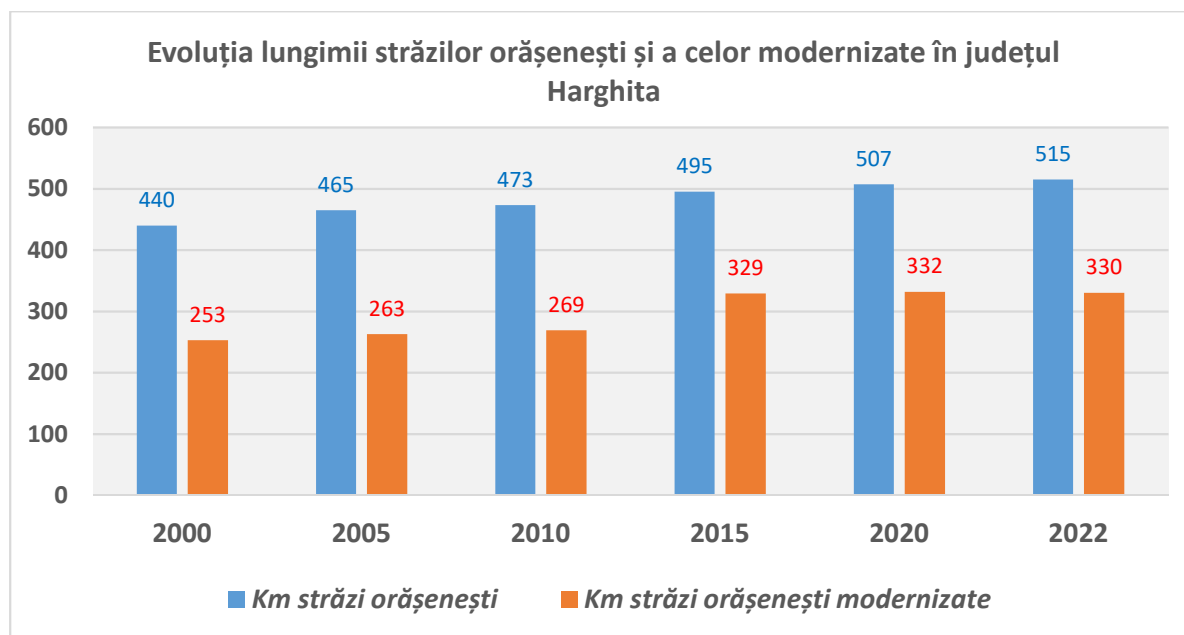

Fig. 3.1

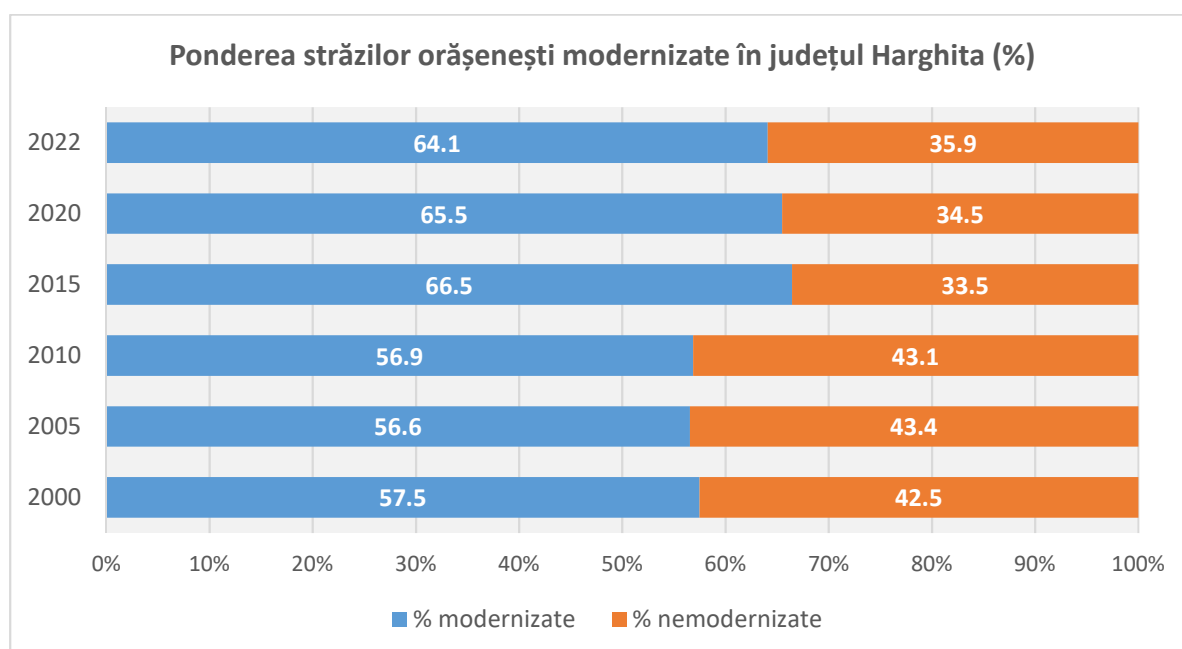

Fig. 3.2

- **Infrastructura de utilități publice**

Rețeaua de distribuție a apei potabile la nivelul județului Harghita avea în 2022 o lungime de 1637,3 km. În ultimele două decenii aceasta s-a extins semnificativ, fiind în 2022 de 1,4 ori mai mare față de 2010, de 1,6 ori mai mare față de 2005 și de 1,9 ori mai mare față de 2000.

În prezent, 28% din rețeaua de apă potabilă din județ este în mediul urban comparativ cu în urmă cu peste două decenii când era aproape jumătate (44% în 2000, 39% în 2005, 33% în 2020), ceea ce evidențiază extinderea semnificativă a acesteia în mediul rural.

În 2022 din total 67 UAT-uri din județ 60 UAT-uri aveau rețea de distribuție a apei (90%), comparativ cu 35 UAT-uri în 2000, 48 UAT-uri în 2005 și 56 UAT-uri în 2015.

În ce privește **rețeaua de canalizare** în 2022 lungimea totală simplă a conductelor de canalizare din județul Harghita era de 1204,2 km, fiind de 5,4 ori mai mare față de 2000, de 2,0 ori mai mare față de 2010 și de 1,4 ori mai mare față de 2015.

În 2022 din total 67 UAT-uri din județ 50 UAT-uri aveau rețea de canalizare (75%), comparativ 14 UAT-uri în 2000 (9 UAT-uri reprezentând mediul urban), 19 UAT-uri în 2005 și 44 UAT-uri în 2015.

Lungimea totală a conductelor de **distribuție a gazelor** din județul Harghita era în 2022 de 585 km, fiind de 1,4 ori mai mare față de 2005 și de 2,2 ori mai mare față de 2000.

În 2022 din total 67 UAT-uri din județ 27 UAT-uri aveau rețea de distribuție a gazelor (40%), comparativ 12 UAT-uri în 2000 (6 UAT-uri fiind din mediul urban), 26 UAT-uri în 2010 și 2015.

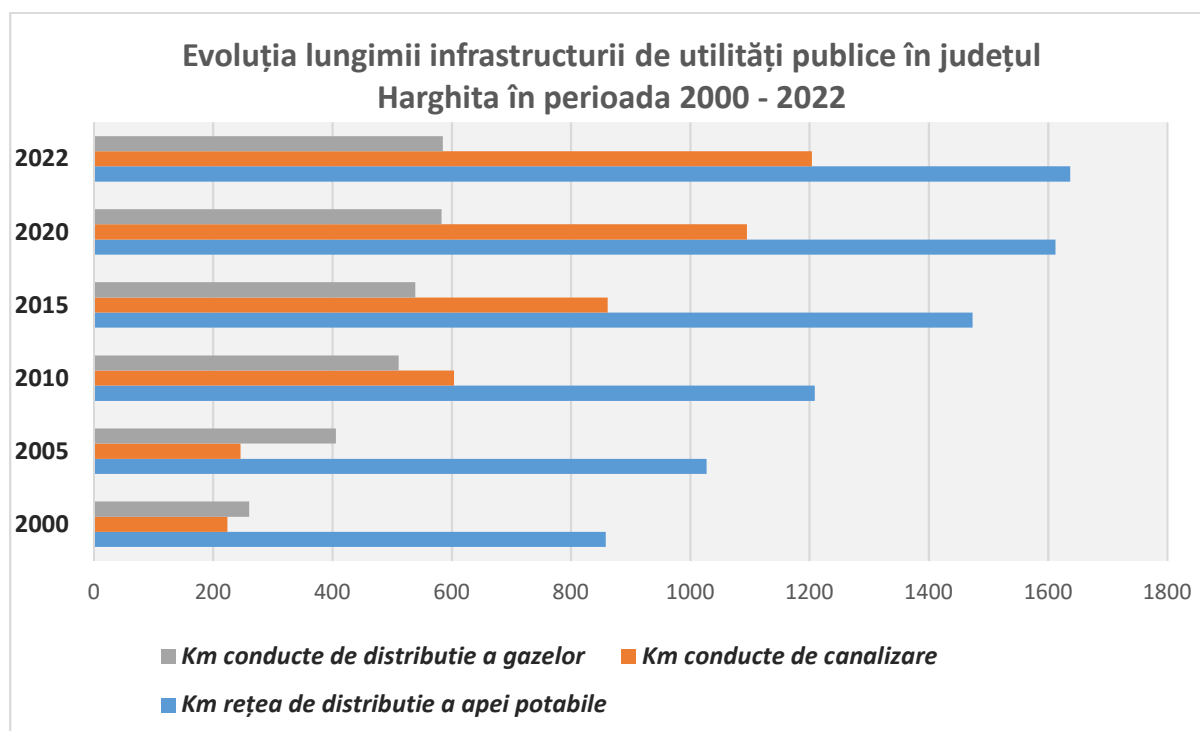

Fig. 3.3

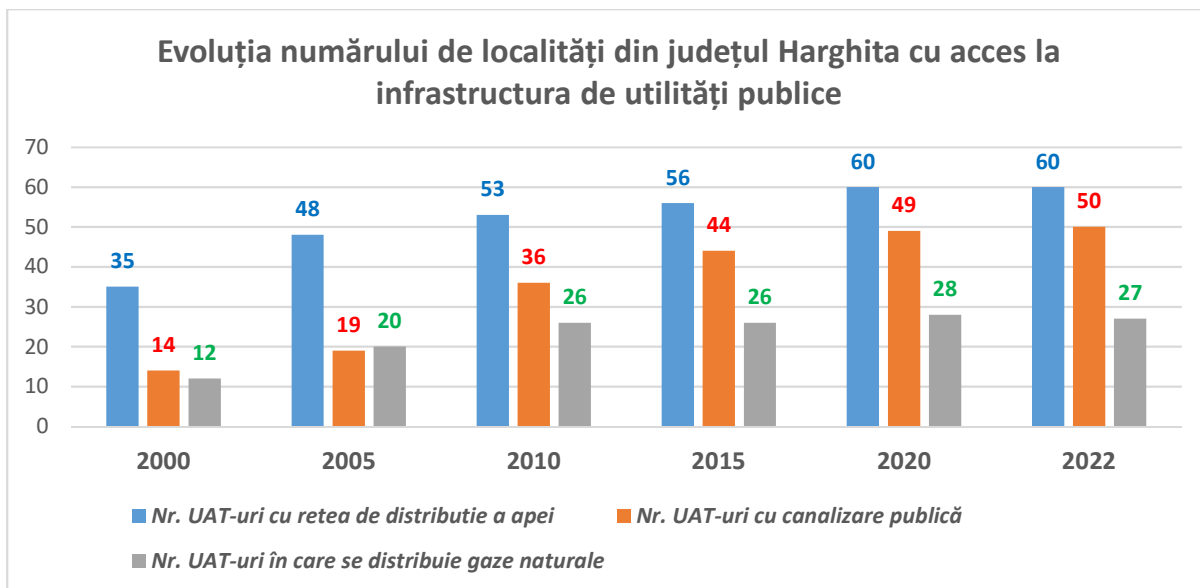

Fig. 3.4

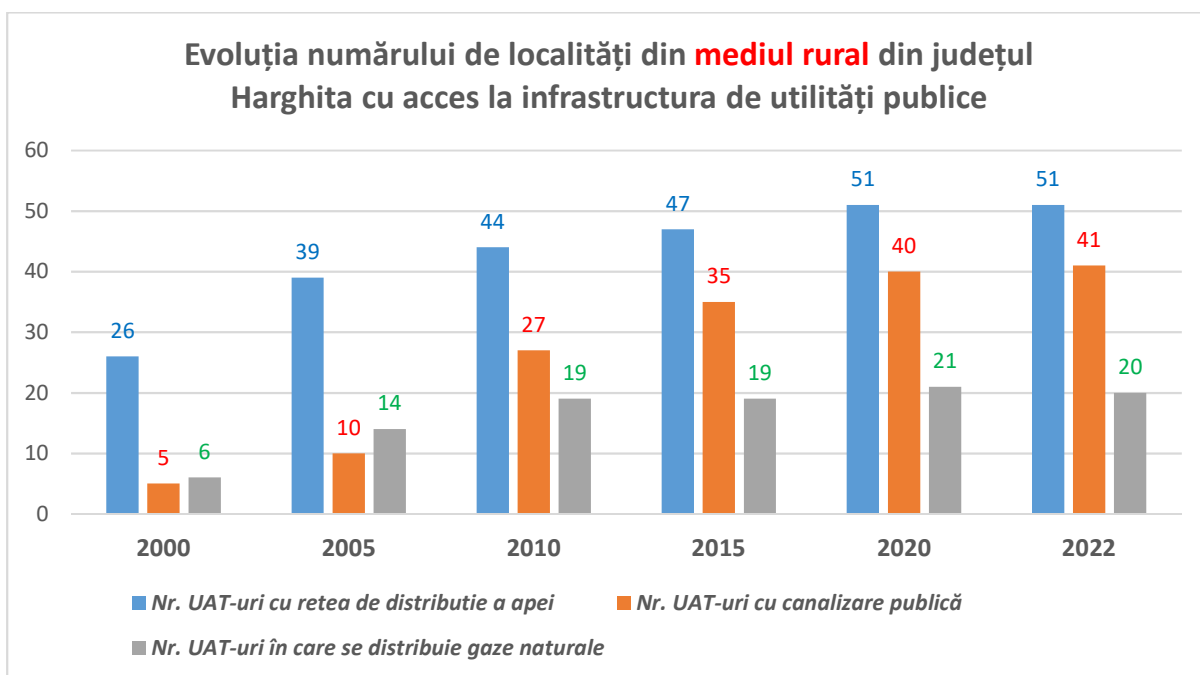

Fig. 3.5

Situația UAT-urilor din județul Harghita după accesul la rețeaua publică de alimentare cu apă potabilă în anul 2022

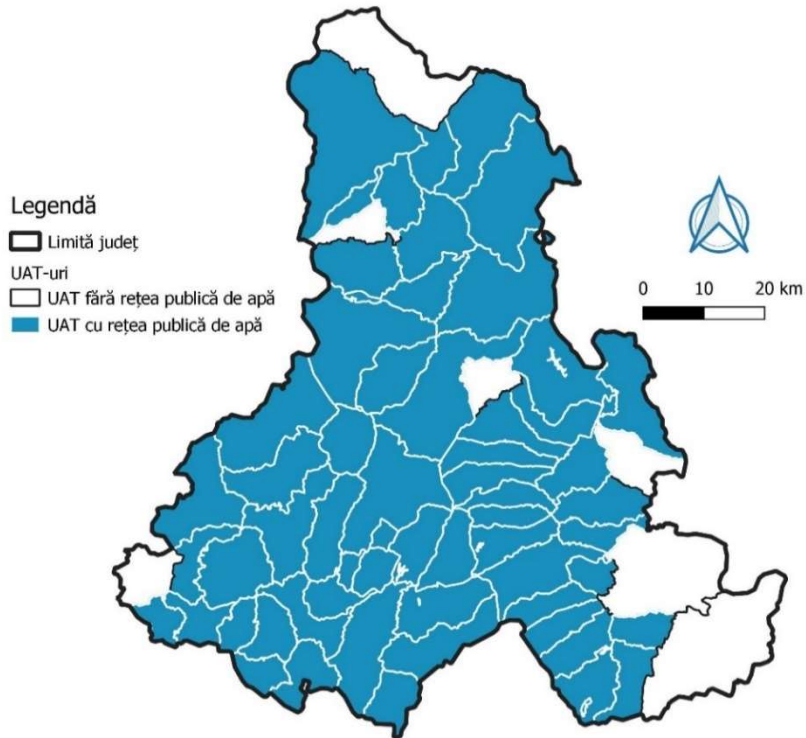

Fig. 3.6

Situația UAT-urilor din județul Harghita după accesul la rețeaua publică de canalizare în anul 2022

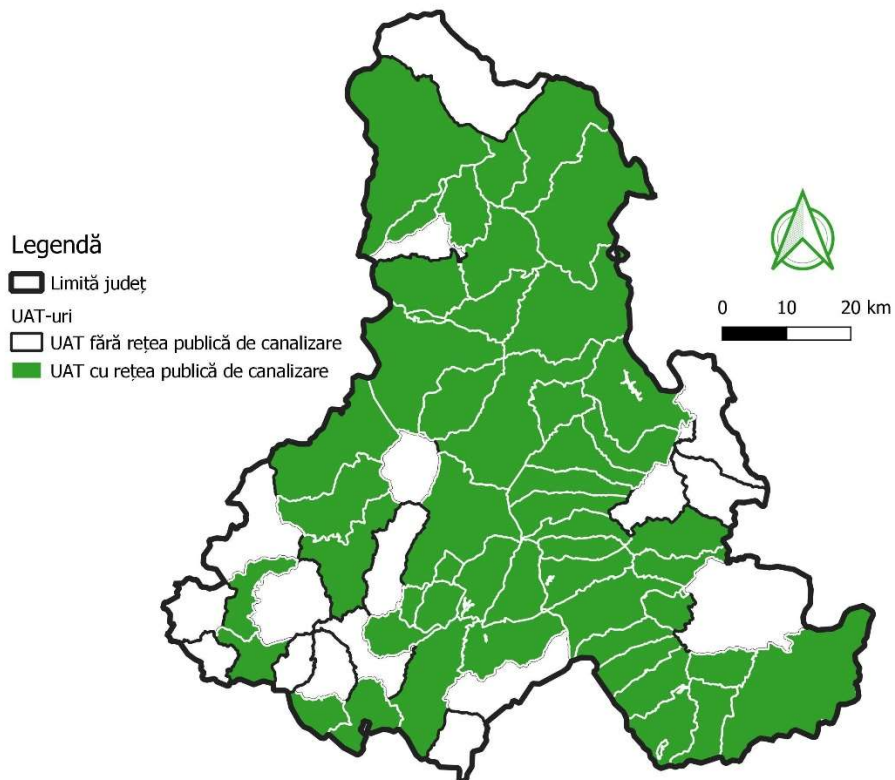

Fig. 3.7

Situația UAT-urilor din județul Harghita după accesul la rețeaua publică de alimentare cu gaze naturale în anul 2022

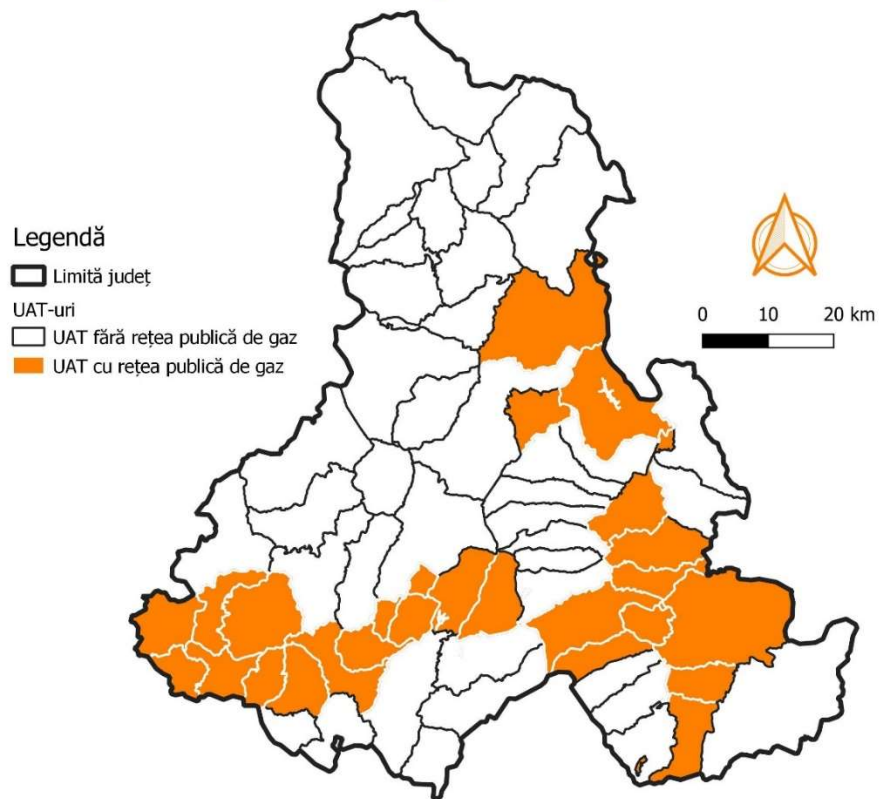

Fig. 3.8

4. Infrastructura educațională și de sănătate

4.1. Infrastructura educațională

Potrivit datelor aferente anului 2022, în județul Harghita accesul la educație se realizează prin intermediul celor 130 de unități de învățământ dintre care: 2 unități de învățământ antepreșcolar, 15 unități de învățământ preșcolar și 113 de unități de învățământ preuniversitar. Dintre cele 133 de unități din învățământul preuniversitar care sunt școli pentru învățământul de zi, seral și cu frecvență redusă 74 sunt școli pentru învățământul primar și gimnazial (inclusiv învățământul special), 38 sunt licee, iar o școală este profesională.

Menționăm că cele două unități din învățământul antepreșcolar sunt în municipiile Miercurea Ciuc și Gheorgheni, iar cele din învățământul preșcolar sunt în municipiile Miercurea Ciuc, Odorheiu Secuiesc și Toplița, precum și în comuna Tomești. Din cele 74 de școli din învățământul primar și gimnazial 74% sunt în mediul rural. Învățământul liceal este atât în mediul urban (Miercurea Ciuc, Gheorgheni, Odorheiu Secuiesc, Toplița, Bălan, Boresec, Cristuru Secuiesc și Vlăhița), cât și în mediul rural (Corbu, Corund, Dănești, Ditrău, Joseni, Lunca de Sus, Sânmărtin, Subcetate, Zetea), iar școala profesională este în municipiul Miercurea Ciuc.

Evoluția populației școlare a județului Harghita în perioada 2000 – 2022

Populația școlară pe toate nivelurile de educație (antepreșcolar, preșcolar, preuniversitar și universitar) era în 2022 în județul Harghita de 51.356 persoane. În ultimele două decenii, evoluția populației școlare a înregistrat o scădere, în primul rând ca urmare a fenomenelor demografice. Se observă o diminuare a populației școlare cu 16% în 2022 față de 2005 și cu 21% în 2022 față de 2000.

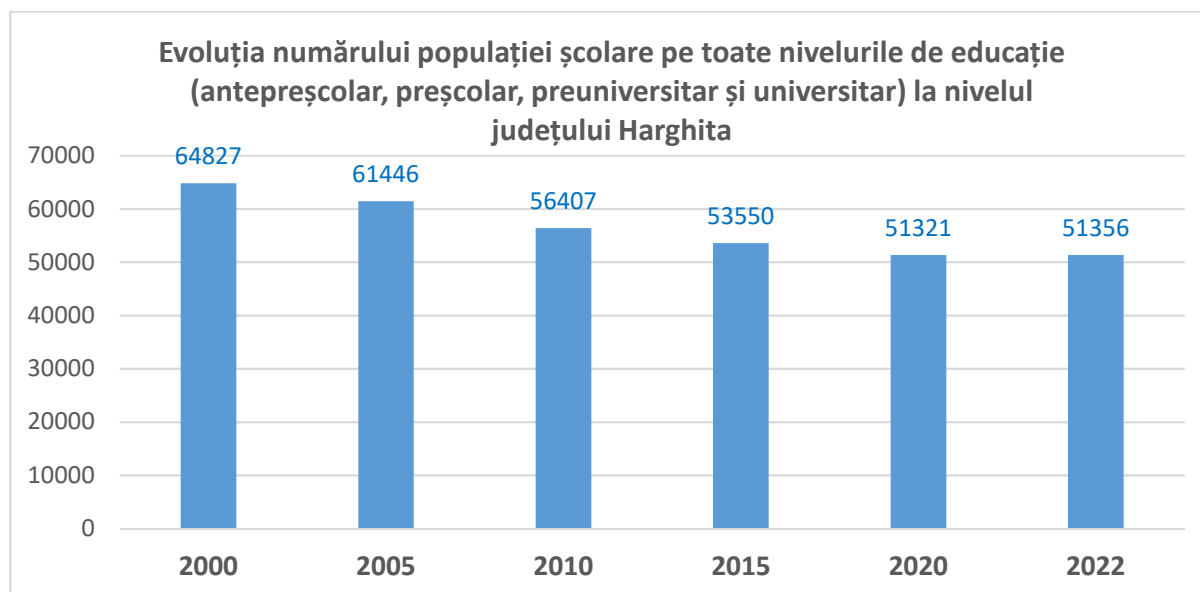

Fig. 4.1

Populația școlară din învățământul preuniversitar era în 2022 de 39.505 persoane dintre care 59% în mediul urban și 41% în mediul rural. În ultimele două decenii se observă o diminuare a populației școlare din învățământul preuniversitar cu 23% în 2022 față de 2000 (-26% în mediul urban și -18% în mediul rural) și cu 17% în 2022 față de 2005 (-19% în mediul urban și -13% în mediul rural).

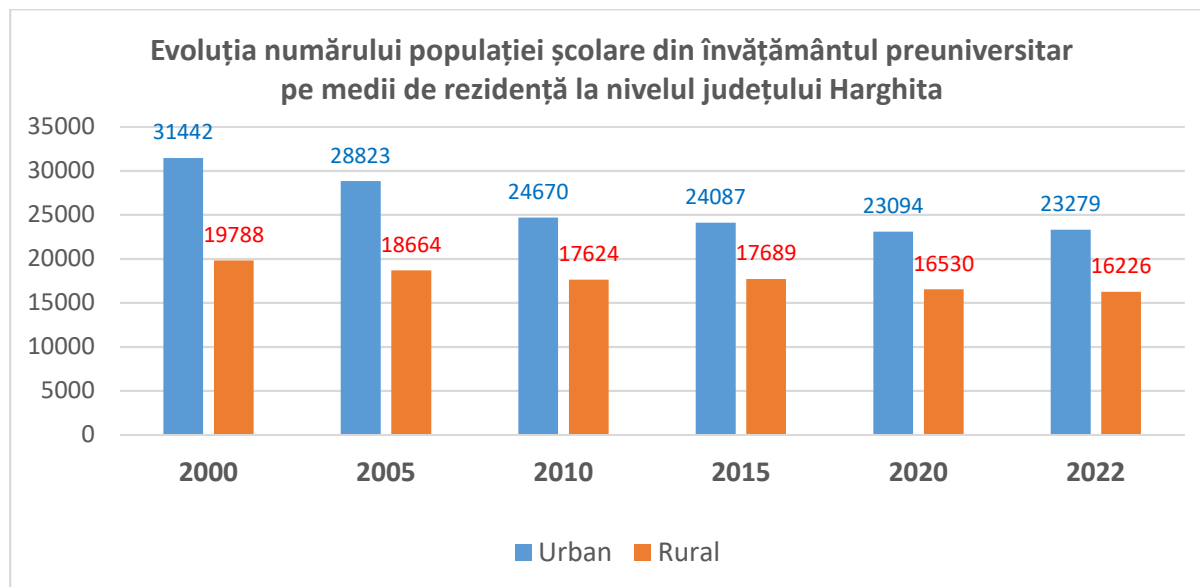

Fig. 4.2

În județul Harghita, accesul la **învățământul universitar** este asigurat Facultatea de Științe Economice, Socio-Umane și Inginerești din Miercurea Ciuc, aparținând **Universității Sapientia** și de Extensiile Universitare din Gheorgheni (Facultatea de Geografie) și Odorheiu Secuiesc (Facultatea de Psihologie și Științe ale Educației) ale **Universității Babeș-Bolyai**, principalele domenii de pregătire profesională fiind: ingineria produselor alimentare, biotehnologii industriale, inginerie și management în alimentație publică, agroturism, informatică economică, economie, management, contabilitate și informatică de gestiune, marketing, economie agroalimentară, comunicare și relații publice, turism, ecoturism și dezvoltare durabilă, resurse umane, psihologie, științele educației, limba și literatura română, limba și literatura engleză, sociologie.

În județul Harghita erau înscriși 1148 de studenți² în 2022, cu 2% mai mult față de 2015. În 2021 au absolvit cu diplomă 313 persoane, dintre care 216 absolvenți cu diplomă de licență (69%).

Evoluția **gradului de cuprindere pe niveluri de educație**³ la nivelul județului Harghita în ultimii ani evidențiază o creștere în cazul învățământului primar și o scădere în învățământul secundar (atât cel gimnazial cât și cel liceal și profesional). Menționăm că valorile mici ale ratei de cuprindere în învățământul universitar se datorează faptului că cea mai mare parte a

² În învățământul universitar: licență, master, cursuri postuniversitare, doctorat și programe postdoctorale de cercetare avansată

³ Rata brută de cuprindere într-un anumit nivel de educație reprezintă raportul procentual dintre populația școlară aferentă nivelului respectiv și din totalul populației cu vârstă specifică nivelului de educație respectiv

populației din grupa de vârstă 19-23 de ani care optează pentru a urma o facultate se îndreaptă în special spre orașele cu tradiție universitară (ex. Târgu Mureș, Sibiu, Cluj Napoca, București, Timișoara, Iași, etc.)

Tabel 4.1 Rata de cuprindere în învățământ, pe niveluri de educație

-%-

HARGHITA	2015	2020	2022
Învățământul primar	91.1	93.0	94.1
Învățământul gimnazial	92.9	86.2	87.7
Învățământul liceal și profesional	81.9	81.7	79.1
Învățământul postliceal și universitar	12.3	12.4	12.6

Sursa: Institutul Național de Statistică

4.2. Capacități de cercetare

Dezvoltarea sectorului cercetare - dezvoltare - inovare este unul dintre factorii care poate potența competitivitatea la nivelul județului Harghita. Necesitatea întăririi legăturii dintre mediul economic și cel de afaceri atrage în viitor dezvoltarea economiei bazate pe cunoaștere, a clusterelor industriale și a celor bazate pe cercetare, accelerând procesul de transfer tehnologic.

Numărul salariaților din domeniul cercetării a crescut în ultimele două decenii la nivelul județului Harghita. În 2022 erau 41 de salariați în cercetare (dintre care 51% cercetători), cu 46% mai mult față de 2010.

Fondurile cheltuite pentru cercetare au crescut semnificativ, de 13 ori în 2022 față de 2005. În 2022 față de anul anterior cheltuielile din activitatea de cercetare au crescut cu 20%, iar în 2022 față de în urmă cu 2 ani acestea au crescut cu aproape 40%.

Tabel 4.2 Personalul din domeniul cercetării și cheltuielile din activitatea de cercetare-dezvoltare

HARGHITA	2005	2010	2015	2022
Număr de salariați în cercetare	3	28	38	41
Număr cercetători	1	16	22	21

Salariați în cercetare la 10.000 persoane ocupate civile	0.2	2.1	3	3.5
Cheltuieli din activitatea de cercetare-dezvoltare (mii lei)	146	1084	3288	1935

Sursa: Institutul Național de Statistică

Institute și centre de cercetare

- Universitatea Sapientia – filiala din Miercurea Ciuc reunește următoarele centre:
 - Centrul de Cercetări de Biochimie și Biotehnologii BIBIRC
 - Centrul de Cercetare Științe Alimentare STIALIM
 - Centrul de Cercetare Științe Sociale Aplicate
 - Centrul de Cercetare Confluente Interculturale
 - Centrul de Cercetare OECONOMICA SAPIENTIA
 - Centrul de Cercetare MATINFO
- Centrul de Cercetări Corax din Miercurea Ciuc (Corax Bioner CEU SA)⁴ în domenii ale biotehnologiei: biotehnologii agricole și domeniul biomedical
- ROSEAL SA din Odorheiu Secuiesc, cercetare în materiale avansate⁵ (nanoparticule magnetice, fluide magnetice, materiale carbografite, materiale polimerice)

4.3. Infrastructura de sănătate

Un indicator care se reflectă în calitatea capitalului uman este sănătatea populației și **accesul la infrastructura și serviciile de sănătate.**

Potrivit datelor statistice din anul 2022, asistența medicală spitalicească în județul Harghita este asigurată de 7 spitale. Asistența medicală primară se realizează prin intermediul celor 152 cabinete medicale de familie și medicină generală, 5 dispensare medicale, 14 cabinete medicale școlare.

În 2022, asistența ambulatorie de specialitate se realiza prin 5 ambulatorii integrate spitalelor. De asemenea, este un centru medical de specialitate, un sanatoriu balnear, 2 centre de sănătate mintală, un centru de dializă, 56 laboratoare medicale. În județul Harghita funcționează 201 de cabinete stomatologice, 2 cabinete stomatologice școlare, 136 de farmacii și puncte farmaceutice, 38 de laboratoare de tehnică dentară.

În ultimele două decenii s-a observat o anumită dinamică prind infrastructura de sănătate din județul Harghita. Cabinetele medicale de familie și medicină general s-au diminuat cu 12% în

⁴ <https://coraxbionerceu.ro/about-us/>

⁵ <http://www.roseal.eu/index.php/cercetare>

2022 față de 2000, în schimb numărul de cabinete stomatologice a crescut de 3 ori. În ce privește farmaciile și punctele farmaceutice, acestea s-au dublat în 2022 față de 2000 și au crescut cu jumătate în 2022 față de 2005.

Tabel 4.3 Indicatori principali privind personalul medical și infrastructura de sănătate

HARGHITA	2000	2005	2010	2015	2022
Nr. paturi	3003	2302	1978	1962	1966
Nr. paturi la 1000 locuitori	8.8	7.0	6.1	6.3	6.7
Nr. medici	498	423	447	508	620
Nr. medici la 100 000 locuitori	146	129	137	164	213
Personal sanitar mediu	1808	1731	1988	2625	2962
Personal sanitar mediu la 100 000 locuitori	529	529	611	849	1016

Sursă: Indicatori calculați pe baza datelor Institutului Național de Statistică

Numărul de paturi din spital, la nivelul județului Harghita, se ridică la 1966 în anul 2022 (6,5 paturi la 1000 de locuitori). În ultimul deceniu numărul de paturi din spital a scăzut nesemnificativ, cu 0,6% în 2022 față de 2010, însă în comparație cu ultimele două decenii a scăzut cu peste o treime 35% (în 2022 față de 2000).

Personalul medico-sanitar din județul Harghita număra în 2022 un număr de 5443 persoane, dintre care: 620 medici (din care 26% sunt medici de familie, comparativ cu 33% în 2000), 206 stomatologi, 228 de farmaciști, restul de 4221 fiind personal sanitar mediu sau auxiliar și 78 personal sanitar cu studii superioare.

În ultimele două decenii se observă o creștere a numărului de medici, acesta fiind mai mare cu 24% în 2022 față de 2000 și mai mare cu 39% în 2022 față de 2010. Numărul de medici stomatologi a crescut de 3 ori în 2022 față de 2000 și cu jumătate în 2022 față de 2010. De asemenea, personalul sanitar mediu a înregistrat o creștere cu 64% în ultimele două decenii. O creștere importantă s-a înregistrat și în ce privește numărul de farmaciști, acesta dublându-se în două decenii (în 2022 față de 2000), iar în ultimul deceniu s-a înregistrat o creștere cu o treime (în 2022 față de 2010).

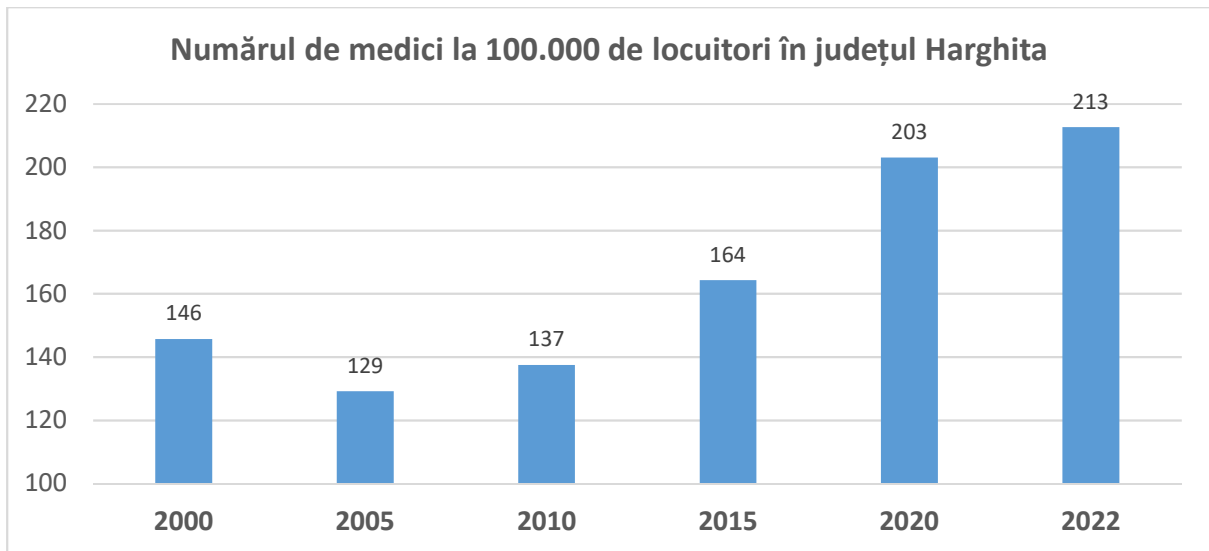

Fig. 4.3

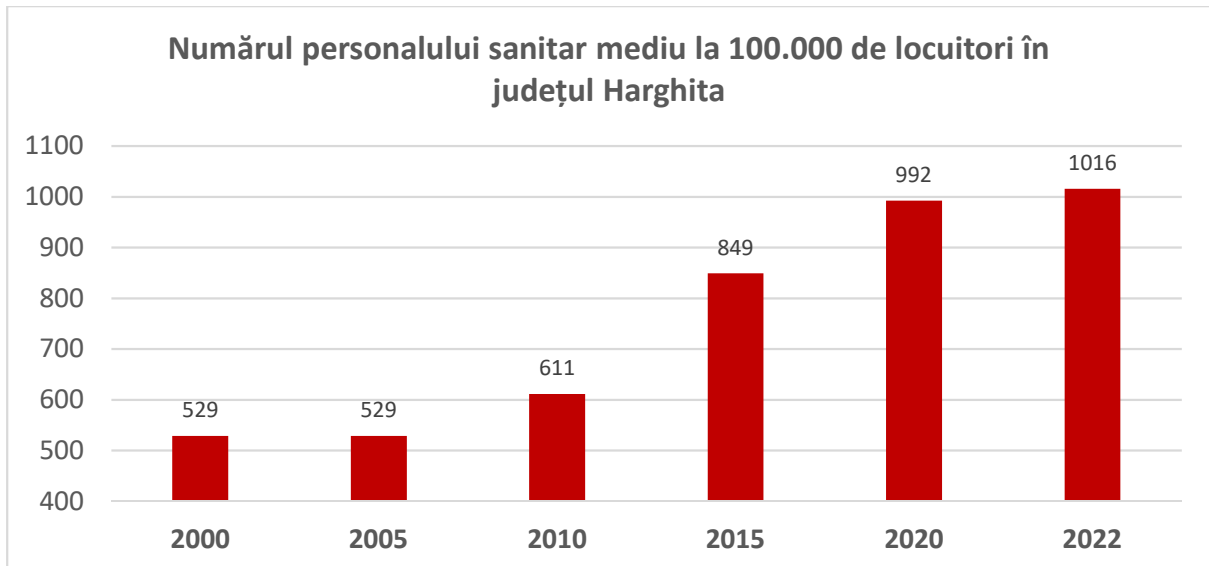

Fig. 4.4

5. Demografie și forța de muncă

5.1. Evoluția principalilor indicatori demografici

Cu o **populație** totală de 291,8⁶ mii locuitori în 2023, județul Harghita se situează pe poziția 33 în rândul celor 42 județe ale României. Peste o zecime din populația Regiunii Centru era în județul Harghita (12,8%), iar la nivel național ponderea populației județului Harghita era de 1,5%.

Densitatea populației județului Harghita este 43,9 locuitori/km² în 2023, fiind sub cea înregistrată la nivel național (79,9 locuitori/km² în 2023) și regional (66,9 locuitori/km² în 2023). La nivelul mediilor de rezidență, în 2023 în județul Harghita, 40,7% din populație era în mediul urban, iar 59,3% în mediul rural, procentele menținându-se în ultimul deceniu. În ultimele trei decenii se observă o ușoară scădere a ratei de urbanizare din județul Harghita (47,1% în 1990).

Tabel 5.1 Indicatori principali privind populația

Indicatorul	UM	Județ			Regiunea Centru	România	Uniunea Europeană
		2005	2015	2022	2022	2022	2022
Populația totală	Mii persoane	326.6	308.5	291.8	227.3	19042.5	446735.3
Densitatea populației	Locuitori/km ²	49.2	46.5	43.9	66.7	79,9	108.9
Ponderea populației din mediul urban	%	44.1	42.5	40.9	56.0	52.3	

Sursa: Institutul Național de Statistică, EUROSTAT

În ultimele două decenii, populația județului Harghita s-a redus cu 49,8 mii persoane (-14,6%, în 2023 față de 2000), iar în ultimele trei decenii populația județului s-a redus cu 70,1 mii persoane (-19,4%), înregistrând un ritm moderat de declin demografic. Potrivit prognozelor demografice din cadrul Institutului Național de Statistică, județul Harghita ar mai putea pierde 3,0% din populația actuală până în 2030 și 21,4% până în 2060.

La baza acestei evoluții au stat atât scăderea natalității cât și procesul migrațional (migrația internă și externă).

⁶ Populația rezidentă la 1 ianuarie 2023 era la nivelul județului Harghita de 291.761 de persoane

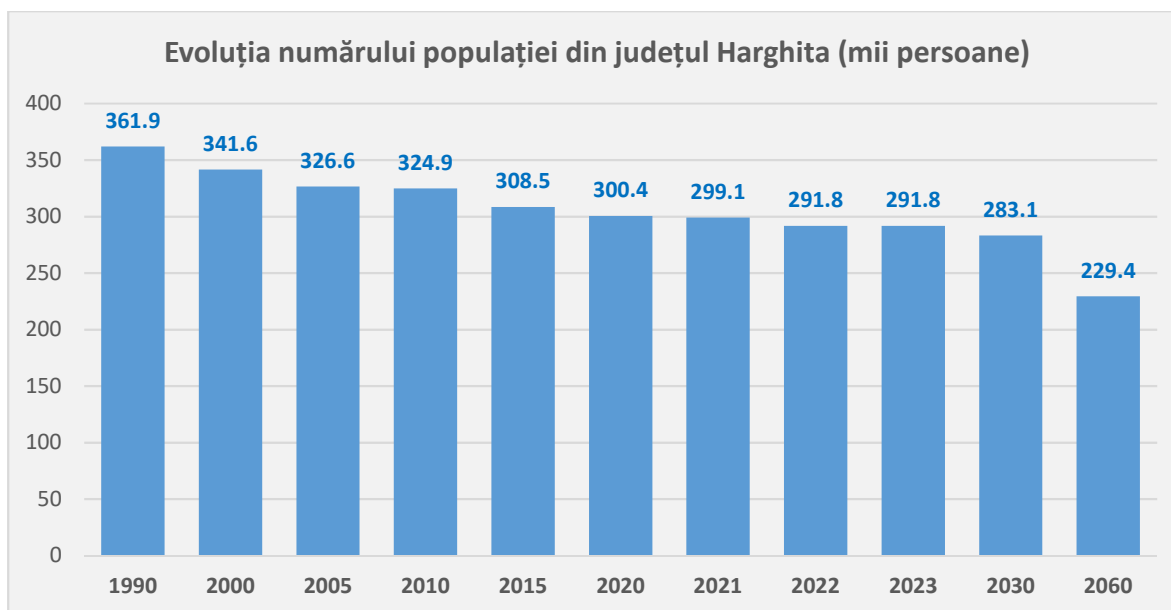

Fig. 5.1

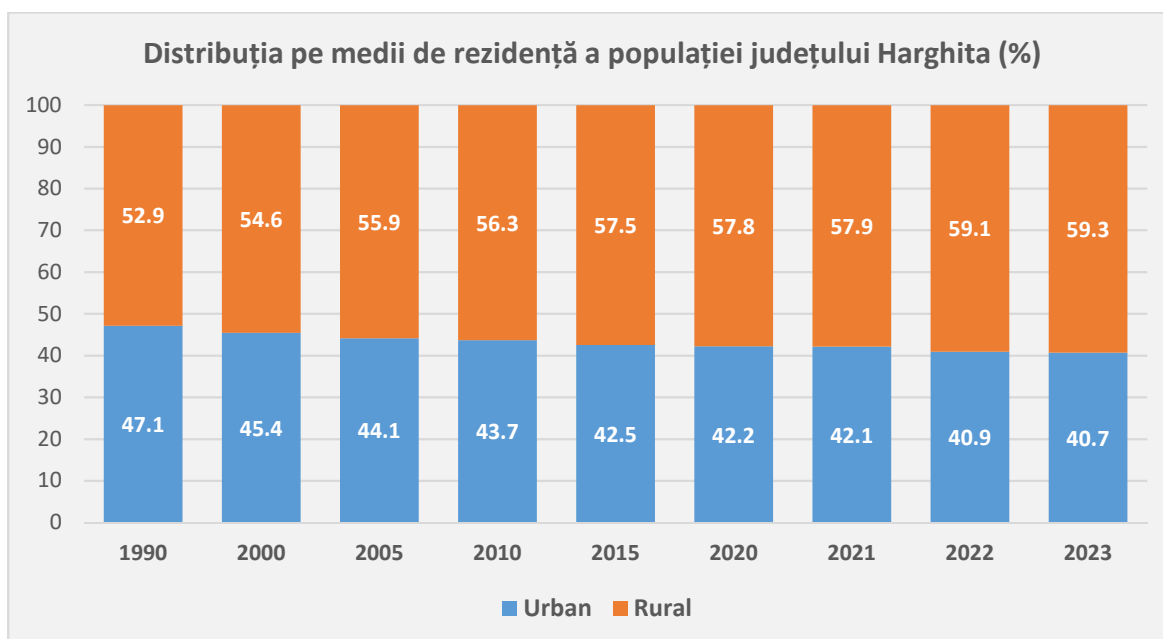

Fig. 5.2

Evoluția **structurii pe grupe de vârstă** pune în evidență un accentuat proces de îmbătrânire demografică la nivelul județului Harghita, ponderea vârstnicilor mărindu-se de la 10,3% în 1990 la 19,3% în anul 2023, prognoza pentru 2060 fiind de 27,9%. În schimb, ponderea tinerilor a scăzut de la 24,6% în 1990 la 16,9% în 2023, prognoza la orizontul 2060 fiind de 14,3%. Structura populației la nivel de medii de rezidență din prezent, relevă o pondere mai mică a populației tinere în mediul urban comparativ cu cea din mediul rural (15,5% comparativ cu 17,9% în 2023) și o pondere mai mare a populației în vârstă (21,2% comparativ cu 18,1% în 2023).

Ca urmare a scăderii ponderii populației tinere (0-14 ani), **raportul de dependență demografică** la nivelul județului Harghita s-a redus în perioada 1990-2010 de la 53,6% la

44,7%, însă în următorul deceniu se observă o creștere, ajungând în 2023 la 56,8%. Ca urmare a creșterii ponderii populației vârstnice se estimează că raportul de dependență demografică va ajunge în 2060 la 73,0%. Ca efect al acestor modificări ale structurii pe vârste, **rata îmbătrânirii demografice** a crescut în ultimele trei decenii de la 418,7‰ în 1990 la 1142,9‰ în 2023, observându-se o triplare a valorii acestui indicator. Potrivit prognozelor demografice la orizontul anului 2060 rata îmbătrânirii demografice ar putea ajunge, în varianta medie de prognoză, la 1952,6‰, fiind sub media națională (2302,3‰). Aceste valori plasează județul Harghita printre județele cu un ritm mediu de îmbătrânire demografică din România.

Tabel 5.2 Structura populației pe grupe de vârstă, raportul de dependență demografică și rata îmbătrânirii demografice

Indicatorul	UM	Județ			Regiunea Centru	România	Uniunea Europeană
		2005	2015	2022	2022	2022	2022
Ponderea populației tinere (0-14 ani)	%	16.6	16.7	17.0	16.8	16.2	14.9
Ponderea populației adulte (15-64 ani)	%	69.8	67.0	63.9	63.4	64.3	63.8
Ponderea populației în vârstă (65 de ani și peste)	%	13.6	16.3	19.1	19.8	19.5	21.3
Raportul de dependență demografică	%	43.2	49.2	56.6	57.2	55.5	56.7
Rata îmbătrânirii demografice	‰	822.7	975.6	1123.4	1157.6	1199.8	1433.3

Sursă: Indicatori calculați pe baza datelor Institutului Național de Statistică și EUROSTAT

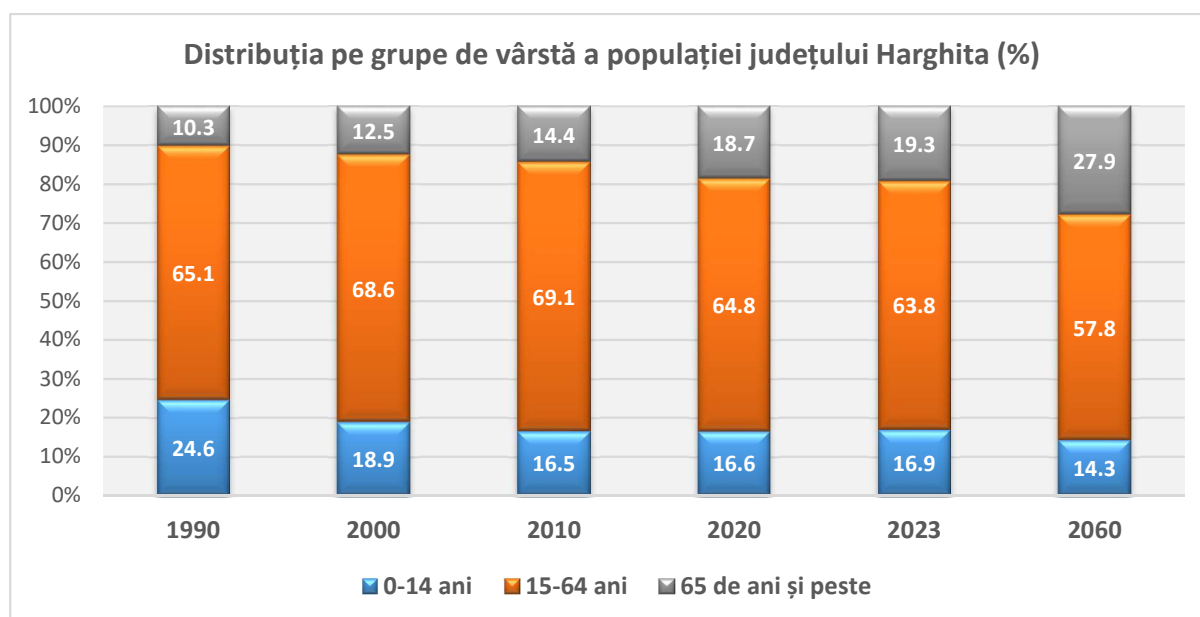

Fig. 5.3

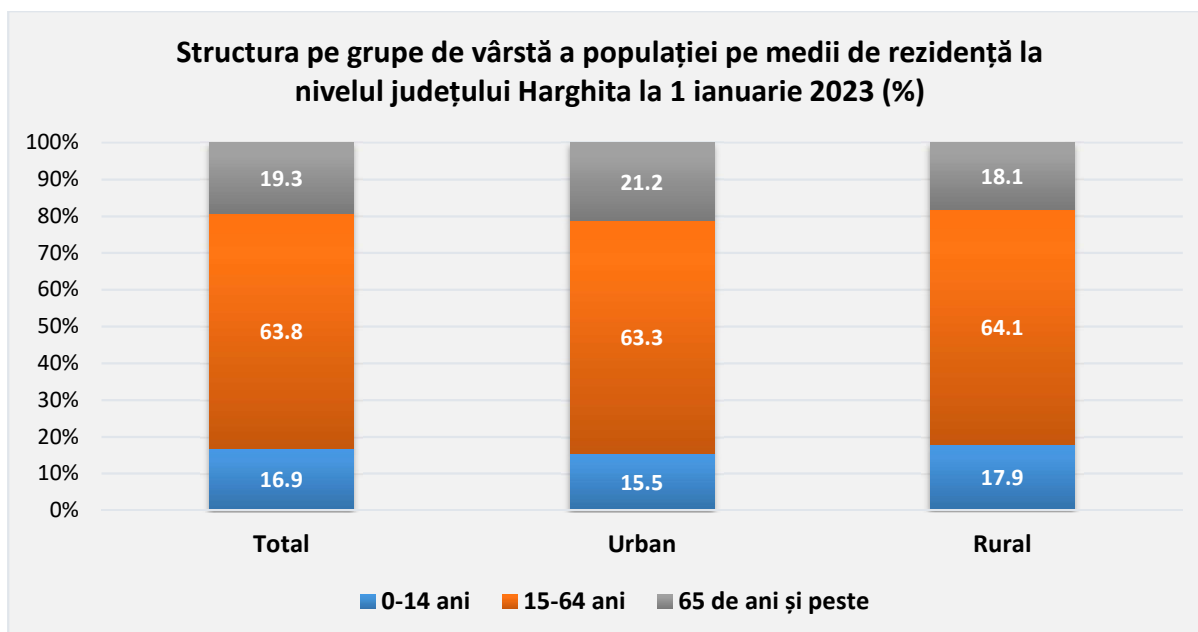

Fig. 5.4

La nivelul județului Harghita, **rata sporului natural** al populației a înregistrat o evoluție sinusoidală în ultimele trei decenii, valoarea pozitivă maximă fiind de 3,6‰ în 1990, iar valoarea negativă cea mai accentuată fiind de -6,2‰ în 2021, observându-se în ultimul deceniu doar valori negative. În 2022 rata sporului natural în județul Harghita era de -3,6‰, mai mică față de cea la nivel regional și național (-3,8‰ respectiv -4,9‰). În 2022, în mediul urban valoarea sporului natural în județul Harghita era de -6,0‰, iar în mediul rural de -3,0‰.

Rata natalității a înregistrat o tendință de descreștere în ultimele trei decenii, de la 13,7‰ în 1990 ajungând în 2022 la 9,9‰ în județul Harghita (8,8‰ în mediul urban și 10,7‰ în mediul rural), fiind mai mare față de cea la nivel național și regional (9,4‰ respective 9,8‰).

Rata mortalității a crescut vizibil în ultimele trei decenii, de la 10,1‰ în 1990 la 13,5‰ în 2022 (cea mai mare fiind în 2021 de 16,3‰). Rata mortalității la nivelul județului Harghita era în 2022 mai mică față de cea la nivel național și regional (14,3‰ respectiv 13,6‰). La nivel de medii de rezidență, rata mortalității în 2022 în județul Harghita era de 13,2‰ în mediul urban și 13,7‰ în mediul rural.

Tabel .5.3 Mișcarea naturală a populației

Indicatorul	UM	Județ			Regiunea Centru	România	Uniunea Europeană
		2005	2015	2022	2022	2022	2022
Rata natalității	‰	11.6	10.4	9.9	9.8	9.4	8.7
Rata mortalității	‰	11.5	12	13.5	13.6	14.3	11.5
Rata sporului natural	‰	0.0	-1.6	-3.6	-3.8	-4.9	-2.8
Speranța de viață	Ani	71.81	75.84	74.36	74.74	74.28	80.7

Sursa: Institutul Național de Statistică, EUROSTAT

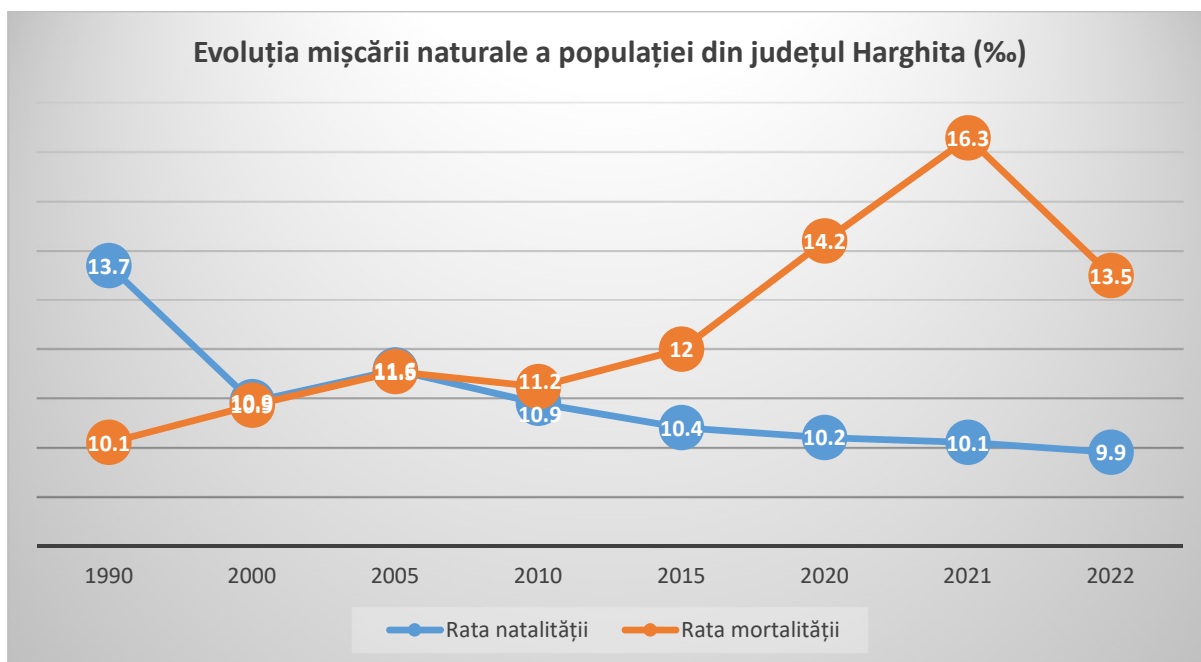

Fig. 5.5

În ultimele trei decenii s-a înregistrat o creștere a **șperanței de viață** de la 71,04 ani în 1990 la 74,36 ani în 2022, durata medie a vieții fiind similară cu cea la nivel regional și național.

Analizate în profil teritorial, evoluțiile demografice mai sus amintite se desfășoară în mod diferit. Există în partea de sud a județului zone rurale în care se observă o creștere a populației, în timp ce în mediul urban și cea mai mare parte a județului se înregistrează descreșteri ale numărului populației. Un proces accelerat de îmbătrânire și depopulare se evidențiază în zona montană din partea nordică și centrală a județului.

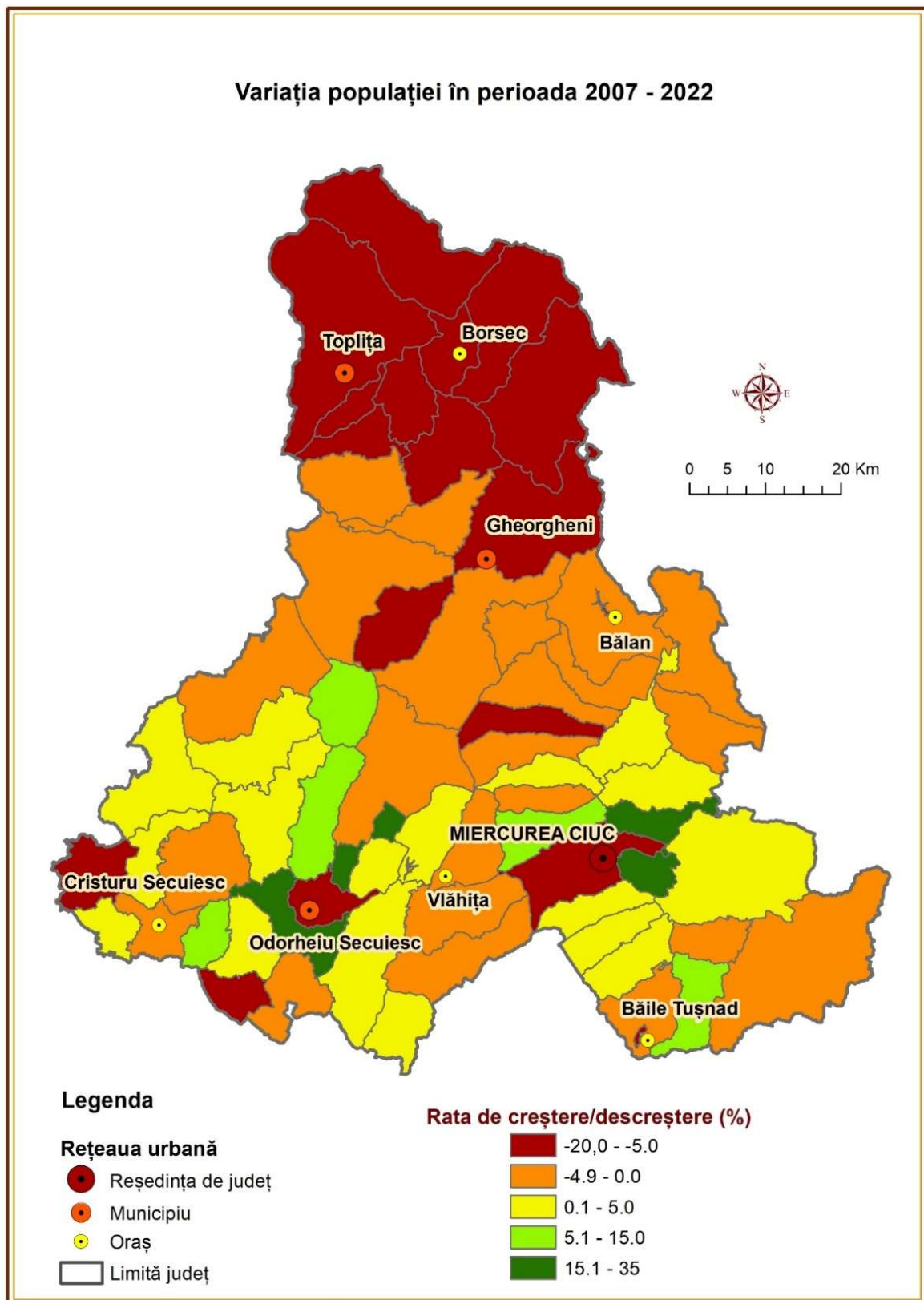

Fig. 5.6

5.2. Populația la nivel de localitate

Rata de urbanizare la nivelul județului Harghita era în 2023 de 43,2%, fiind mai mică față de cea înregistrată la nivel regional și național. Rețeaua localităților urbane cuprinde 4 municipii și 5 orașe. Dintre acestea, două municipii au o populație mai mare de 30.000 locuitori, două municipii au o populație sub 20.000 locuitori, un oraș are o populație puțin peste 10000 locuitori, iar patru orașe au sub 10000 locuitori.

Tabel 5.4 Populația⁷ localităților urbane din județul Harghita la 1 iulie 2023

Total județ	324462
Total mediul urban	140173
MUNICIPIUL MIERCUREA CIUC	40149
MUNICIPIUL ODORHEIU SECUIESC	36639
MUNICIPIUL GHEORGHENI	18871
MUNICIPIUL TOPLIȚA	15070
ORAȘ CRISTURU SECUIESC	10622
ORAȘ VLĂHIȚA	7537
ORAȘ BĂLAN	7143
ORAȘ BORSEC	2573
ORAȘ BĂILE TUSNAD	1569

Sursa: Institutul Național de Statistică

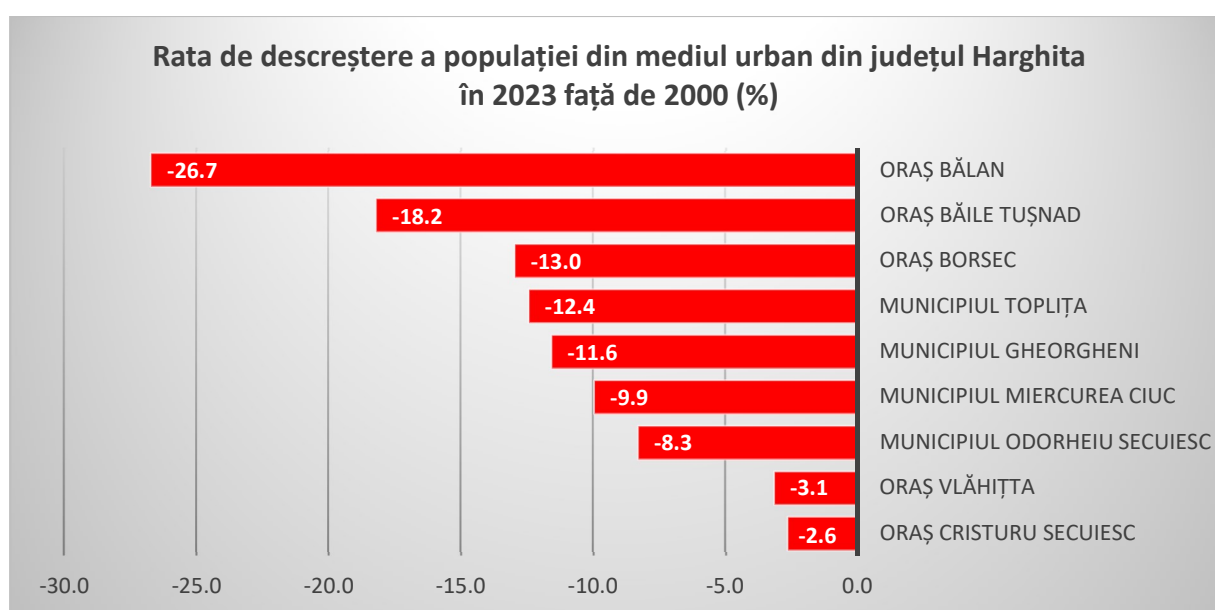

Fig. 5.7

În ultimele două decenii, la nivelul **mediului urban** din județul Harghita, populația s-a redus, cea mai mare rată de descreștere fiind de -26,7% în orașul Bălan, urmat de orașul Băile Tușnad cu -18,2%, iar localitățile urbane unde populația s-a diminuat cu peste -10% sunt orașul Borsec

⁷ Populația după domiciliu la 1 iulie 2021

și municipiile Toplița și Gheorgheni. Cea mai mică scădere demografică s-a înregistrat în orașul Cristuru Secuiesc (-2,6%).

La nivelul **mediului rural** din județul Harghita, în ultimele două decenii, cele mai mari creșteri ale populației s-au înregistrat în comunele Feliceni (+29,3%), Păuleni-Ciuc (+27,9%), și comunele Secuieni, Dealu, Lupeni și Frumoasa care au înregistrat rate de creștere ale populației cuprinse între 5 și 10%. Cea mai mare descreștere a populației s-a înregistrat în comuna Siculeni (-60,6%), urmată de comunele Dănești, Cârța și Sâncrăieni unde populația s-a diminuat cu peste 50%. De asemenea, comune unde rata de descreștere demografică a fost cuprinsă între -50% și -20% sunt comunele Sânmărtin, Brădești, Mugeni și Subcetate.

5.3. Participarea populației la activitatea economică

Din cele 291,8 mii persoane, reprezentând populația totală a județului Harghita în 2022, **populația activă** numără 123,2 mii persoane (42,2% din total), în timp ce **resursele de muncă** însumează 175,9 mii persoane, reprezentând 60,3% din populația județului (aici fiind incluse toate persoanele în vârstă de muncă, apte de lucru precum și persoanele în afara vârstei de muncă, aflate în activitate). Diferența de **52,7** mii persoane este constituită din studenții și elevii în vârstă de muncă care frecventează cursuri de zi, femeile casnice și alte categorii de persoane neocupate. **Populația inactivă** numără 168,6 mii persoane în 2022 (57,8% din total), fiind alcătuită din elevi și studenți, pensionarii care nu realizează alte venituri în afara pensiei, femei casnice, copiii și adulții care nu au statut de elev, respectiv pensionar și care sunt întreținuți de familie, stat sau organizații private.

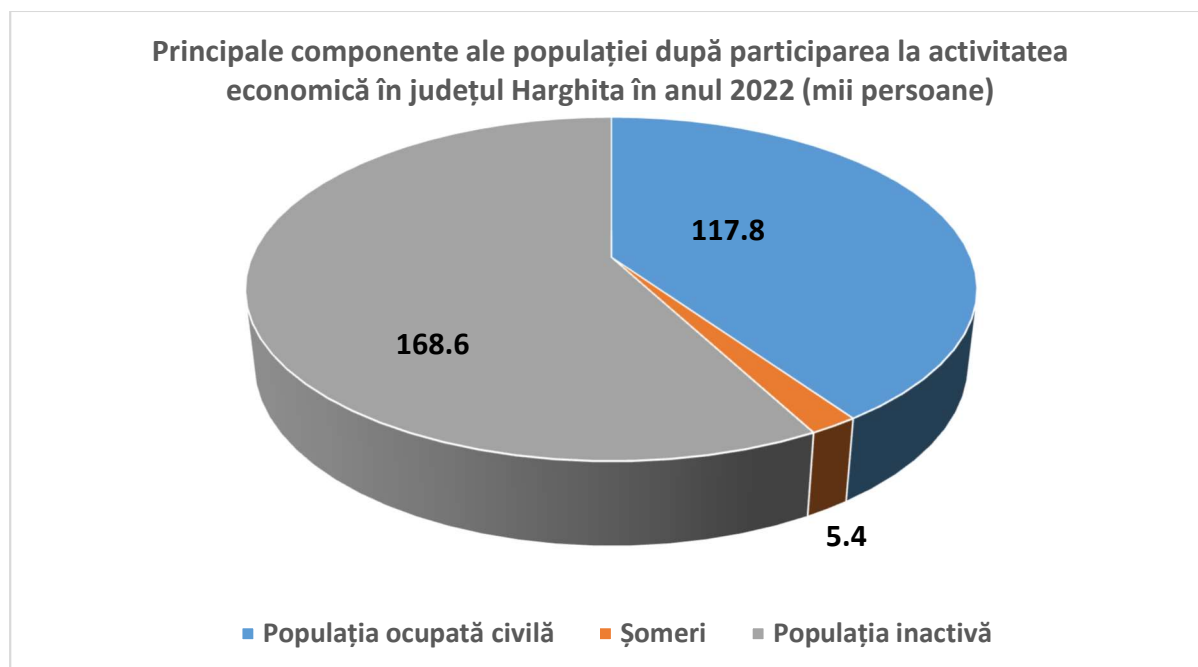

Fig. 5.8

6. Piața forței de muncă

La nivelul județului Harghita, în ultimele două decenii, în anul 2022 comparativ cu anul 2000, **resursele de muncă** au scăzut cu 30,7 mii persoane de la 206,6 mii persoane la 175,99 mii persoane. De asemenea, numărul **populației active** a scăzut cu 38,9 mii persoane, de la 162,1 mii persoane la 123,2 mii persoane. Numărul **populației ocupate** a scăzut cu 28,2 mii persoane de la 146,0 mii persoane la 117,8 mii persoane.

Tabel 6.1 Indicatori principali privind forța de muncă

Indicatorul	UM	Județ			Regiunea Centru	România	Uniunea Europeană
		2005	2015	2022	2022	2022	2022
Resursele de muncă	Mii persoane	209.2	193.7	175.9	1389.7	11986.4	
Rata de activitate a populației de 20-64 ani	%	68.2	72.2	72.9	77.8	72.1	79.7
Rata de ocupare a populației de 20-64 ani	%	62.4	68.2	69.7	75.4	69.9	74.6
Populația activă civilă	Mii persoane	137.9	136	123.2	1025.6	8051.2	206749
Populația ocupată civilă	Mii persoane	126.1	128.5	117.8	994.3	7812.1	193458
Numărul mediu al salariaților	Mii persoane	58.4	59.7	65.9	663.3	5209.5	170099,8
Numărul șomerilor înregistrați	Mii persoane	11.8	7.5	5.4	31.4	239.1	13291
Rata șomajului	%	8.5	5.5	4.4	3.1	3.0	6.2
Rata de dependență economică	‰	1689	1464	1522	1318	1468	1319.6

Sursă: Indicatori calculați pe baza datelor Institutului Național de Statistică și EUROSTAT

Forța de muncă salariată a înregistrat o scădere semnificativă și continuă în perioada 1990-2004, diminuându-se de 2,2 ori, de la 122,4 mii salariați la 56,7 mii salariați, iar în ultimele două decenii evoluția **forței de muncă salariată** a fost sinusoidală în județul Harghita, înregistrându-se 65,9 mii de salariați în 2022, cel mai mare număr de salariați fiind în 2008 (67,3 mii persoane). Din cauza dinamicii demografice, numărul salariaților în 2022 s-a diminuat în județul Harghita cu 46,1% față de în urmă cu 3 decenii.

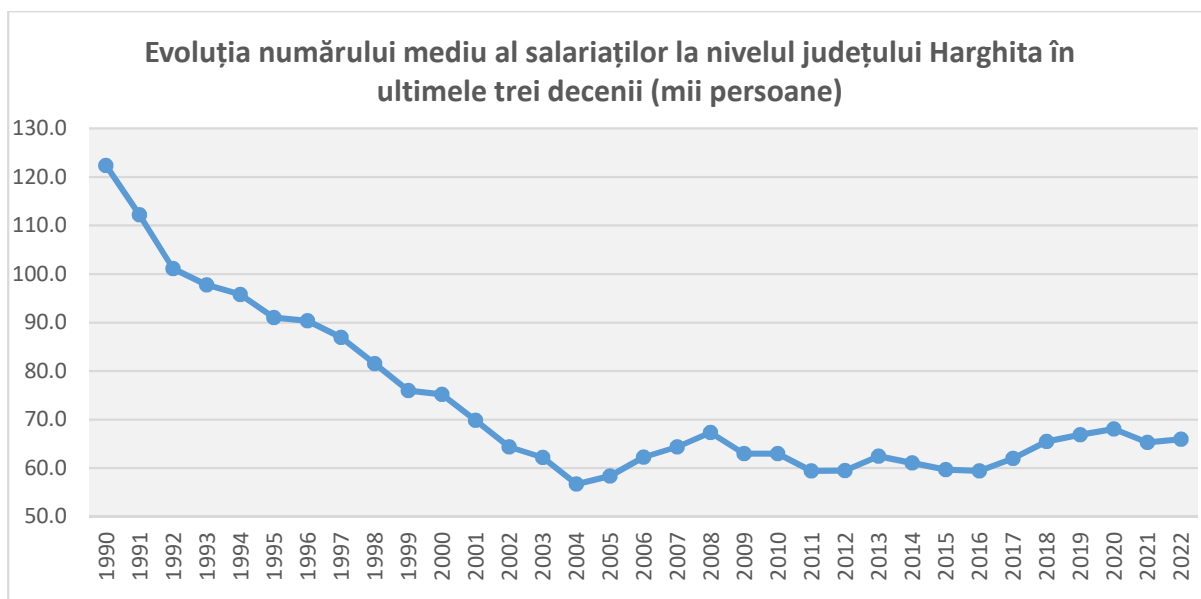

Fig.6.1

În 2022, la nivelul județului Harghita, **rata de activitate a populației din grupa de vârstă 20-64 ani** a fost de 72,9%, valoare sub cea înregistrată la nivel regional și european, însă ușor peste cea la nivel național. În mod similar, **rata de ocupare a populației din grupa de vârstă 20-64 ani** a fost de 69,7%, valoare sub cea înregistrată la nivel regional, național și european.

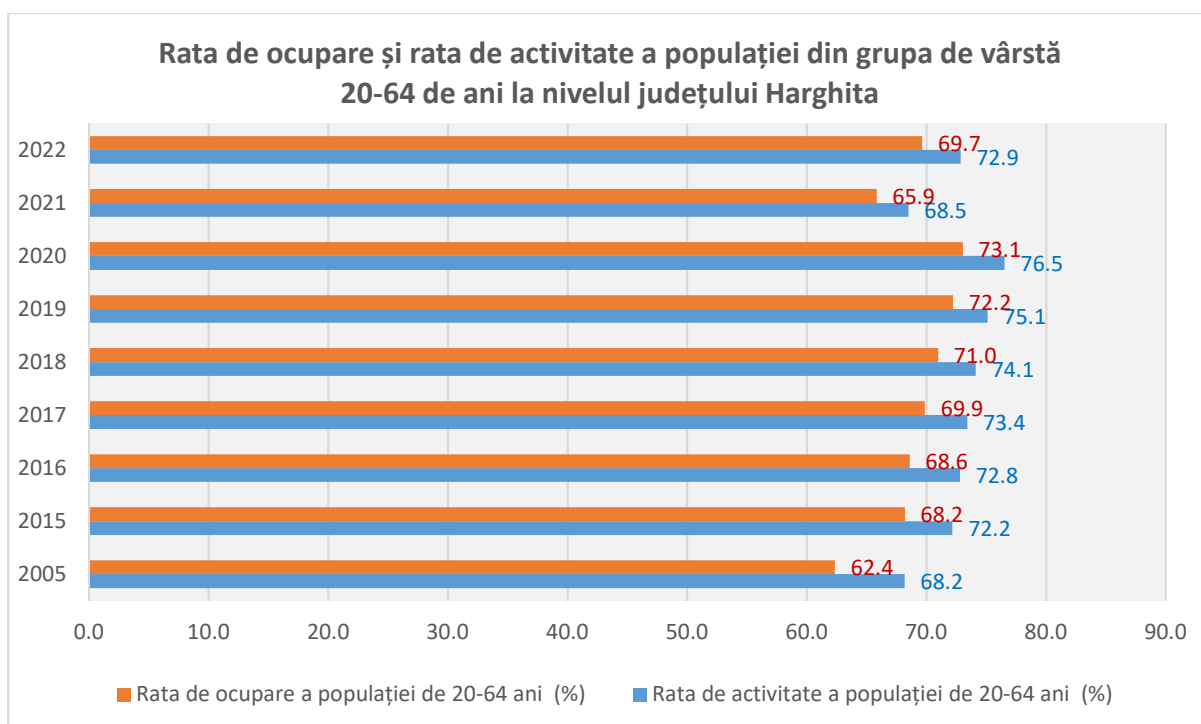

Fig.6.2

Structura pe principalele sectoare de activitate a populației ocupate civile evidențiază o dinamică vizibilă în ultimele două decenii la nivelul județului Harghita. În 2022 comparativ cu 2000, ponderea populației ocupate civilă în agricultură, silvicultură și pescuit a scăzut de la 43,4% la 12,6%, în timp ce populația ocupată civilă în industrie a crescut de la 25,0% la 28,4%,

în construcții a crescut de la 2,1% la 7,9%, iar cea în servicii a crescut de la 29,5% la 51,1% din total.

Tabel 6.2 Structura pe principalele sectoare de activitate a populației ocupate civilă

Indicatorul	UM	Județ			Regiunea Centru	România	Uniunea Europeană
		2005	2015	2022	2022	2022	2022
Agricultură	%	36.6	27.4	12.6	8.9	11.0	3.5
Industrie	%	26.6	25.1	28.4	30.6	23.5	17.9
Construcții	%	2.9	5.6	7.9	8.4	9.8	6.8
Servicii	%	33.9	41.9	51.1	52.1	55.7	71.8

Sursă: Indicatori calculați pe baza datelor Institutului Național de Statistică și EUROSTAT

Aceste evoluții apar mai pregnant dacă se analizează evoluțiile **structurii forței de muncă salariate**, ponderea salariaților din domeniul serviciilor fiind de 58,4% în anul 2022, în timp ce agricultura, silvicultura și pescuit dețin 3,2% din numărul salariaților. Amintim că în 2022 ponderea salariaților din domeniul industriei era de 30,1%, iar cea din domeniul construcțiilor era de 8,4%.

Tabel 6.3 Structura salariaților pe domenii principale de activitate

Indicatorul	UM	Județ			Regiunea Centru	România	Uniunea Europeană
		2005	2015	2022	2022	2022	2022
Agricultură	%	2.9	2.7	3.2	2.4	2.4	1.6
Industrie	%	44.8	33.5	30.1	33.4	25.2	19.6
Construcții	%	4.2	6.3	8.4	7.5	8.3	5.9
Servicii	%	48.1	57.6	58.4	65.6	76.0	72.8

Sursă: Indicatori calculați pe baza datelor Institutului Național de Statistică și EUROSTAT

Menționăm că ponderea salariaților în totalul populației ocupate în județul Harghita a crescut în ultimul deceniu de la 44,9% în 2010 la 58,8% în 2022. Amintim că în deceniul 2000-2010 ponderea salariaților în totalul populației ocupate în județul Harghita a scăzut de la 51,5% la 44,9%.

Tabel 6.4 Ponderea salariaților în populația ocupată pe domenii principale de activitate

Indicatorul	UM	Județ			Regiunea Centru	România	Uniunea Europeană
		2005	2015	2022	2022	2022	2022
Total	%	46.3	46.2	58.8	66.7	66.7	86.3
Agricultură	%	3.7	4.5	14.8	18.0	14.6	40.0
Industrie	%	77.9	61.9	62.3	72.8	71.4	94.6
Construcții	%	67.7	51.6	62.5	59.4	56.7	75.7

Servicii	%	65.6	63.5	67.1	84.1	91.0	87.5
-----------------	---	------	------	------	------	------	------

Sursă: Indicatori calculați pe baza datelor Institutului Național de Statistică și EUROSTAT

Evoluția populației ocupate civile pe domenii de activitate a suferit modificări notabile în ultimele două decenii. Deși populația ocupată civilă a scăzut cu 19,3% în 2022 comparativ cu 2000 (-28,2 mii persoane, ajungând la 117,8 mii persoane), în agricultură s-a diminuat considerabil, cu -76,5% (-48,5 mii persoane), iar în industrie a scăzut cu 8,5% (-3,1 mii persoane), în timp ce în construcții și servicii a crescut semnificativ, cu 210% respectiv 39,7% (+6,3 mii persoane respectiv +17,1 mii persoane).

În ultimul deceniu, în 2022 comparativ cu 2010, populația ocupată civilă din județul Harghita a scăzut cu 11%, în timp ce populația ocupată în **agricultură**, silvicultură și pescuit a scăzut cu 65,9%, populația ocupată din **industrie** a crescut cu 2,5%, iar cea din construcții cu 50%. Populația ocupată în sectorul **serviciilor** a crescut cu 20,6%, domeniile cu cele mai mari creșteri fiind tranzacții imobiliare, activități profesionale, științifice și tehnice, hoteluri și restaurante, sănătate și asistență socială.

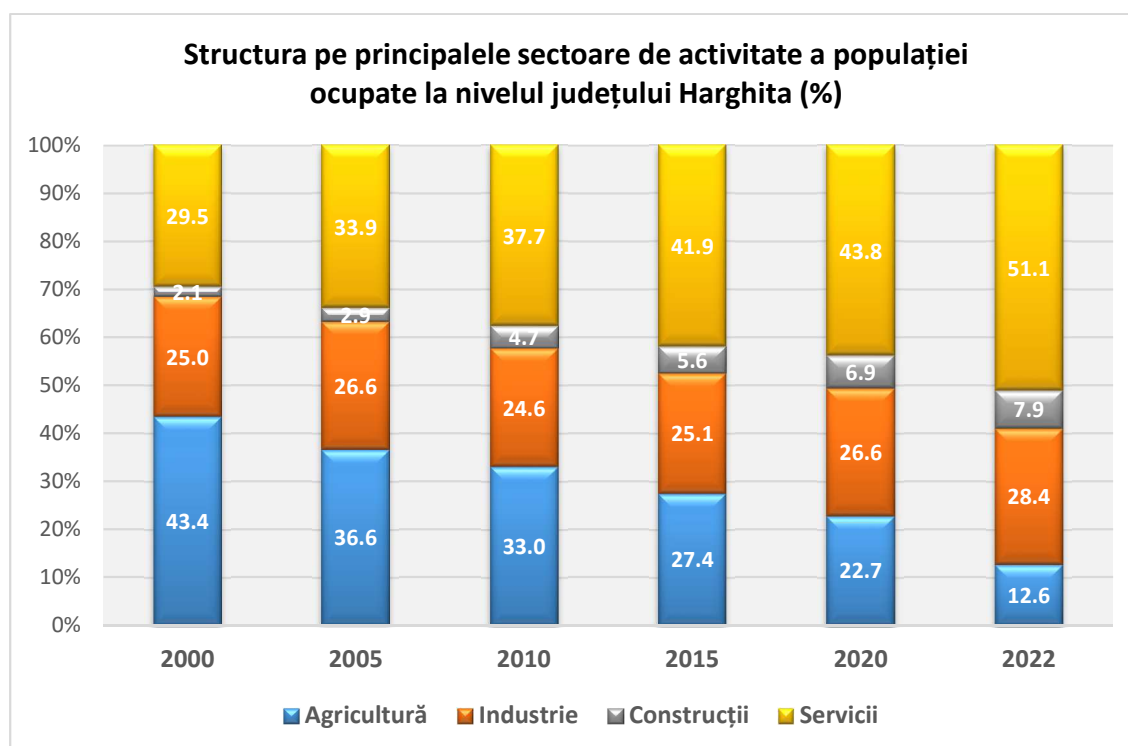

Fig.6.3

Numărul șomerilor și rata șomajului au avut evoluții determinate în mare parte de ciclurile economice, cu scăderi în perioadele de creștere economică (2005-2007, 2012-2015) și creșteri în perioadele de recesiune (2007-2009). La nivelul județului Harghita, în ultimele două decenii cea mai mare rată a șomajului s-a înregistrat în 2009 (10,5%), iar cea mai mică în 2019 (3,8%).

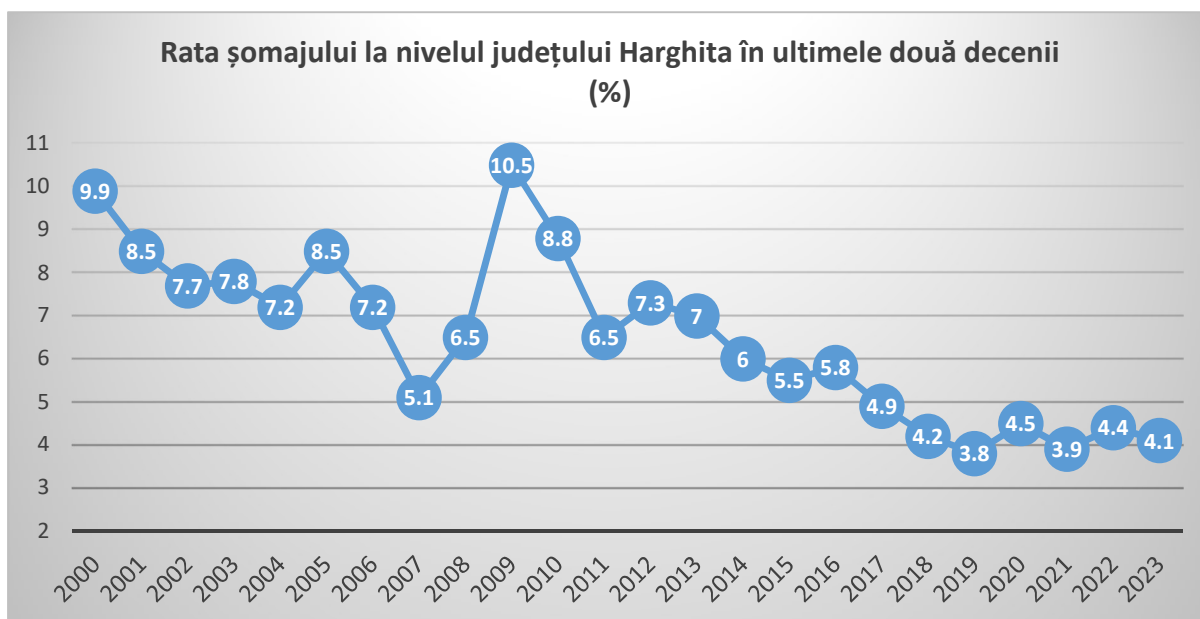

Fig.6.4

Ca o consecință a reducerii numărului populației ocupate și a creșterii relative a numărului persoanelor inactive, **rata de dependență economică a populației** a crescut progresiv în perioada 2000-2004, de la 1452‰ la 1745‰, însă în următorul deceniu și jumătate valorile au înregistrat o scădere ajungând la 1370‰ în 2020. În ultimii doi ani valorile acestui indicator au fost destul de mari, de 1666‰ în 2021 respectiv 1522‰ în 2022. În perioada 2000-2022, cea mai mică rată de dependență economică a populației a fost în județul Harghita de 1367‰ în 2019. În ultimul deceniu se observă că rata de dependență economică a populației a fost în județul Harghita mult mai mare față de cea la nivel regional și național.

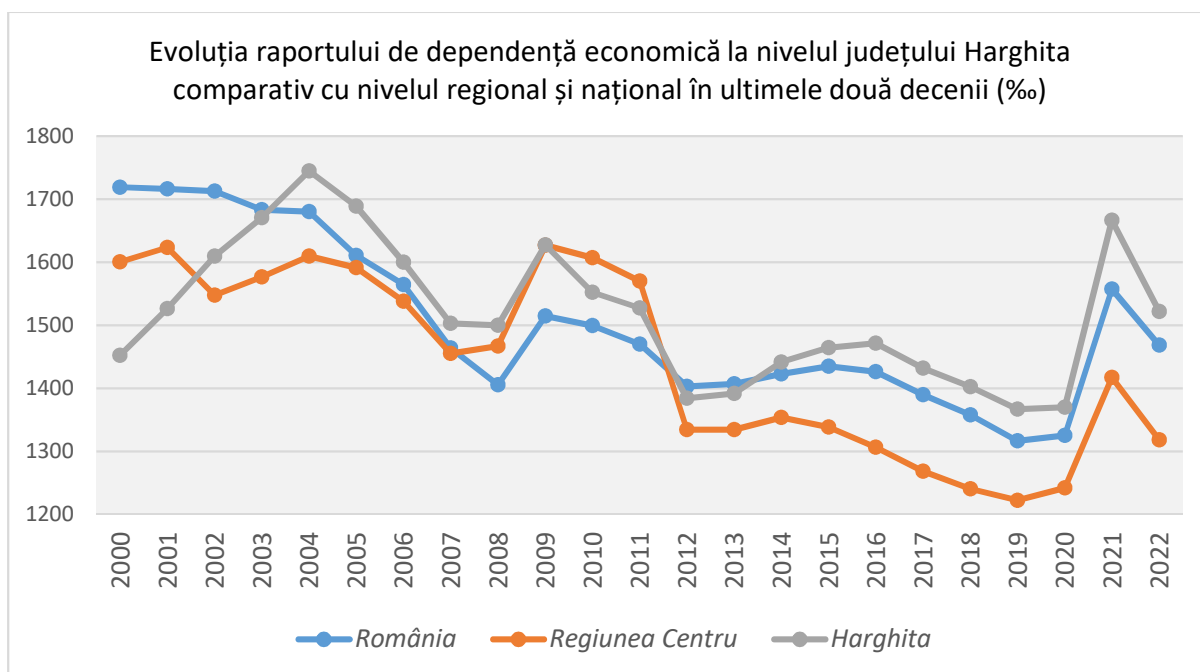

Fig.6.5

7. Economia

7.1. Indicatori macroeconomici

7.1.1. Produsul Intern Brut

Tabel 7.1 Valoarea, structura produsului intern brut al județului Harghita

	UM	2000	2005	2010	2015	2021
Produsul intern brut	Mil lei preturi curente	1.153,18	3.306,36	6.062,46	7.297,7	13.247
Structura VAB						
 Agricultura	%	18,5	12,5	7,4	6,9	6,0
 Industria	%	35,8	35,3	42,5	33,2	27,4
 Construcții	%	2,7	3,9	6,1	5,2	6,3
 Servicii	%	43,0	47,8	44,0	54,8	60,3
PIB/ locuitor	Euro PCS	4.600	5.900	9.200	10.200	17230
PIB/loc. în raport cu media națională	%	94	75	72	66	72
PIB/loc. în raport cu media europeană (EU27)	%	25	27	37	37	53

Sursa: Calcule pe baza datelor Institutului Național de Statistic și EUROSTAT

Produsul intern brut realizat la nivelul județului Harghita în anul 2021 însumează 13,25 miliarde lei prețuri curente. Structura valorii adăugate brute relevă predominanța sectorului serviciilor și a industriei (60,3% respectiv 27,4% din total), cota agriculturii fiind de doar 6% din PIB iar cea a sectorului construcțiilor de 6,3%.

Produsul intern brut/ locuitor la nivelul județului Harghita a atins 17.230 euro PCS (euro la paritatea puterii de cumpărare standard), valoare sub cea a indicatorului la nivel național (23.900 euro PCS). Comparativ cu alte state europene, PIB/locuitor la nivelul județului Harghita ajunge la doar 53% din media europeană. Acest raport a crescut de peste 2 ori în doar 20 ani, datorită ritmului superior de creștere economică înregistrat în județul Harghita comparativ cu media statelor membre UE.

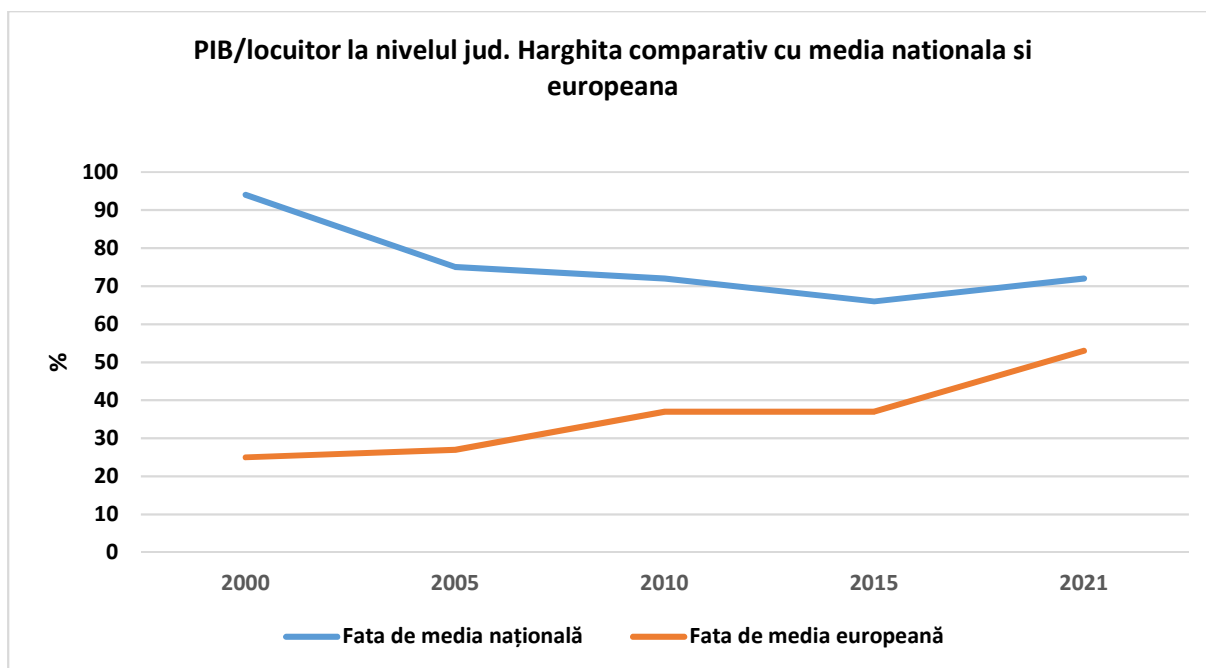

Fig. 7.1

Tabel 7.2 Evoluția structurii valorii adăugate brute (VAB) la nivelul județului Harghita

	-%-				
	2000	2005	2010	2015	2021
Agricultură, silvicultură, pescuit	18,5	12,5	7,4	6,9	6,0
Industrie	35,8	35,2	42,5	33,2	27,4
Construcții	2,7	3,9	6,1	5,2	6,3
Comerț, hoteluri și restaurante, transporturi, comunicații	23,7	18,2	13,1	24,0	26,2
Intermedieri financiare, tranzacții imobiliare, închirieri și activități profesionale	9,4	15,0	12,0	13,7	12,8
Administrație publică, învățământ, sănătate și asistență socială	9,9	15,2	18,8	17,1	21,2

Sursa: Calcule pe baza datelor Institutului Național de Statistică

În perioada 2000-2021 structura valorii adăugate brute, pe activități economice principale a județului Harghita a suferit o serie de modificări majore. Agricultură și silvicultură și-au redus ponderea în valoarea adăugată brută la nivel județean de la 18,5% în 2000 la 6% în 2021, în timp ce ponderea sectorului Administrație publică, învățământ, sănătate și asistență socială a crescut de la 9,9% la 21,2%. Proportia construcțiilor s-a mărit în aceeași perioadă cu aproape 3,6 puncte procentuale. Ponderea domeniului „Comerț, hoteluri și restaurante, transporturi, comunicații” a înregistrat oscilații fiind în revenire la ponderea care a avut-o la începutul perioadei. Creșteri ale contribuției la formarea valorii adăugate brute s-au înregistrat și în cazul sectorului „Intermedieri financiare, tranzacții, servicii pentru întreprinderi”.

4.1.2. Investițiile străine directe

Tabel 7.3 Județele României în funcție soldul ISD la 31.12.2022

Județul	Valoarea ISD (milioane euro)	Poziția	Județul	Valoarea ISD/locuitor (euro/locuitor)
Bucuresti	59145	1	Bucuresti	34305
Ilfov	7469	2	Ilfov	13452
Timis	5240	3	Timis	7994
...
Calarasi	417	27	Galati	1073
Covasna	391	28	Harghita	1008
Harghita	294	29	Brăila	897

Sursa: BNR

Conform datelor publicate de către BNR, județul Harghita ocupa **a 29-a poziție la nivel național în ce privește soldul investițiilor străine directe (ISD)** la finalul anului 2022. Cu o valoare de peste 294 milioane de euro, investițiile străine din județul Harghita reprezintă 0,3% din valoarea investițiilor străine de la nivelul României, respectiv 3,3% din valoarea investițiilor străine din Regiunea Centru. În ceea ce privește investițiile străine pe locuitor, cu o valoare de 1008 euro/locuitor, județul Harghita se situează sub media regională (3954 euro/locuitor) și sub media națională (5529 euro/locuitor), ocupând **poziția a 28-a la nivel național prin prisma acestui indicator.**

4.1.3. Exporturi

Tabel 7.4 Evoluția exporturilor în județul Harghita

	UM	2001	2010	2015	2022
Valoarea exporturilor	mii euro	93958	250227	303389	358753
Ponderea în exporturile României	%	0,7	0,7	0,6	0,4
Exporturi/ locuitor	euro	284	770	981	1250

Sursa: Institutul Național de Statistică

Exporturile de mărfuri joacă un rol important în dezvoltarea economică a județului Harghita. Principalele mărfuri exportate în anul 2022 au fost mobilierul (18,2%), urmate de textile și confecții textile (17,5%), produse de lemn, exclusiv mobilier (15,4%) și metale și articole din metal (12,6%). Mijloacele și materialele de transport și articolele din hârtie dețin ponderi mai mici dar semnificative în exportul județului (7,3% respectiv 9,3%). Exporturile județene au crescut de peste 3,5 ori între 2001 și 2022, ajungând la peste 350 milioane euro.

Ponderea în exporturile naționale a scăzut la 0,4%, ceea ce arată o dinamică mai lentă urmată de exporturile județului Harghita comparativ cu evoluția la nivel național. Valoarea exporturilor pe locuitor a crescut constant în perioada 2001 – 2022, valoarea acestora

crescând de la 284 euro/locuitor la 1250 euro/locuitor, cu toate acestea județul Harghita se plasează sub media națională care în anul 2022 era de 4826 euro/ locuitor.

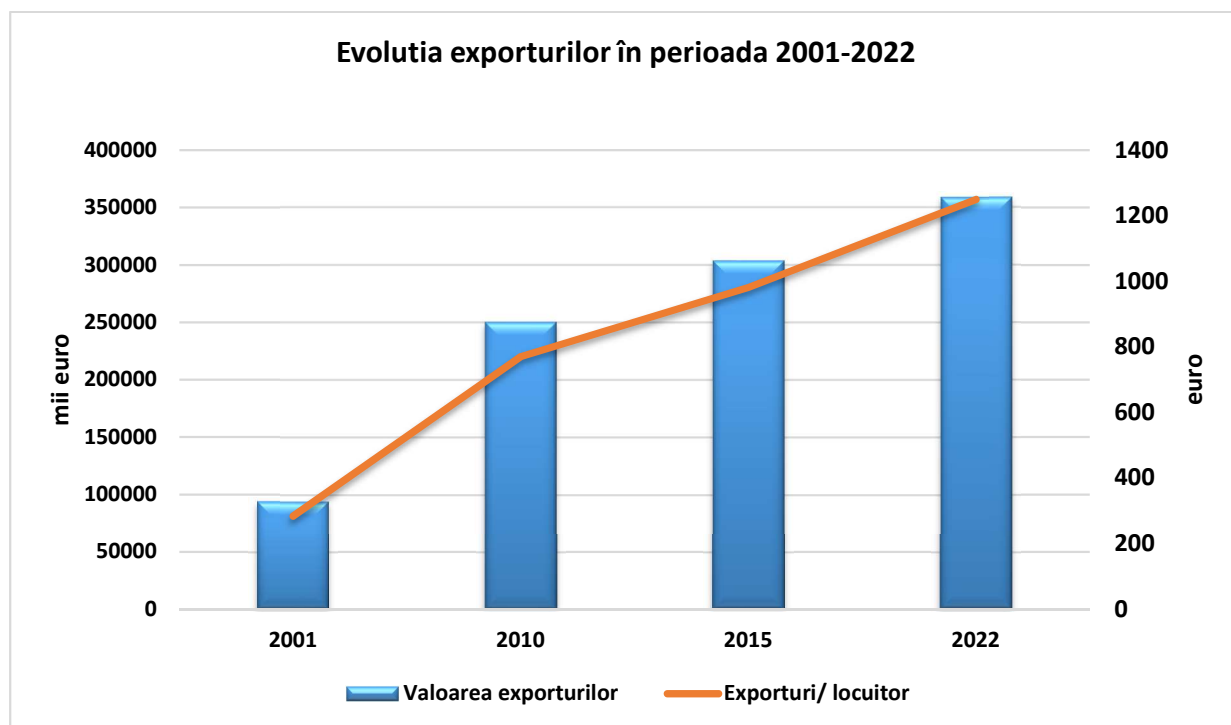

Fig. 7.2

4.2. Profil economic sectorial

Chiar dacă ponderea industriei în totalul valorii adăugate brute și în ce privește ocuparea forței de muncă la nivel județean s-a redus în ultimii 15-20 ani, industria își păstrează locul important în ansamblul economiei județului Harghita. Cea mai mare parte a volumului de investiții economice s-a îndreptat spre industrie, aceasta fiind totodată principala sursă de exporturi. Deși numeric predomină întreprinderile de mici dimensiuni, cea mai mare parte a producției industriale este realizată de întreprinderile mari și mijlocii.

În prezent, industria alimentară (producția de ape minerale și alte ape îmbuteliate, prelucrarea cărnii, lactate), industria textilă și industria de prelucrare a lemnului și a mobilei sunt pilonii principali ai industriei județului Harghita și asigură în prezent peste 50% din exporturile județului. Industria alimentară, bazată pe materiile prime locale sau provenind din alte județe, beneficiază de o piață de desfacere la nivel național și este parte a unor lanțuri valorice dezvoltate la nivel regional.

Ponderi semnificative în ultimii ani înregistrează și unele activități din sfera serviciilor (transporturile rutiere, comerțul cu amănuntul și comerțul cu ridicata) și din construcții.

4.2.1. Industrie și servicii

Tabel 7.5 Activitățile reprezentative pentru județul Harghita în anul 2021

Clasa conform CAEN rev. 2	CA anuală (milioane lei)	Ponderea în totalul CA județeană (%)
1107 Producția de băuturi răcoritoare nealcoolice; producția de ape minerale și alte ape îmbuteliate	1070,2	7,2
4711 Comerț cu amănuntul în magazine nespecializate, cu vânzare predominantă de produse alimentare, băuturi și tutun	900,8	6,0
4639 Comerț cu ridicata nespecializat de produse alimentare, băuturi și tutun	626,5	4,2
4120 Lucrări de construcții a clădirilor rezidențiale și nerezidențiale	792,2	5,3
4672 Comerț cu ridicata al metalelor și minereurilor metalice	573,8	3,8
4635 Comerț cu ridicata al produselor din tutun	565,3	3,8
4941 Transporturi rutiere de mărfuri	516,3	3,5
4674 Comerț cu ridicata al echipamentelor și furniturilor de fierărie pentru instalații sanitare și de încălzire	429,9	2,9
4673 Comerț cu ridicata al materialului lemnos și al materialelor de construcții și echipamentelor sanitare și de încălzire	411,3	2,8
4211 Lucrări de construcții a drumurilor și autostrăzilor	246,2	1,6

Sursa: ONRC

Principalele firme cu sediul în județul Harghita după cifra de afaceri:

- Producția de băuturi răcoritoare nealcoolice, producția de ape minerale și alte ape îmbuteliate: **ROMAQUA GROUP SA (LOCUL 4 la nivel național în activitatea respectiva), PERLA HARGHITEI SA (LOCUL 8 la nivel național în activitatea respectiva)**
- Comerț cu ridicata al produselor din tutun: **M. TABAC SRL (LOCUL 8 la nivel național în activitatea respectiva)**
- Comerț cu ridicata nespecializat de produse alimentare, băuturi și tutun: **AMIGO & INTERCOST SRL (LOCUL 7 la nivel național în activitatea respectiva)**
- Comerț cu ridicata al metalelor și minereurilor metalice: **MELINDA-IMPEX STEEL SRL (LOCUL 4 la nivel național în activitatea respectiva), COLOR-METAL SRL (LOCUL 11 la nivel național în activitatea respectiva)**
- Comerț cu ridicata al echipamentelor și furniturilor de fierărie pentru instalații sanitare și de încălzire: **MELINDA-IMPEX INSTAL SRL (LOCUL 3 la nivel național în activitatea respectiva), MAGDOLNA IMPEX S.R.L. (LOCUL 11 la nivel național în activitatea respectiva)**
- Comerț cu amănuntul în magazine nespecializate, cu vânzare predominantă de produse alimentare, băuturi și tutun: **ELAN-TRIO SRL (LOCUL 15 la nivel național în activitatea respectiva), HARGHITA RETAIL SRL (LOCUL 28 la nivel național în activitatea respectiva)**
- Activități de tipărire: **INFOPRESS GROUP SA (LOCUL 3 la nivel național în activitatea respectiva)**

- Lucrări de construcții a drumurilor și autostrăzilor: **ING SERVICE SRL (LOCUL 44 la nivel național în activitatea respectivă)**
- Comerț cu ridicata de piese și accesorii pentru autovehicule: **IMPAR SRL (LOCUL 21 la nivel național în activitatea respectivă)**
- Fabricarea de mobila: **IRIS SERVICE CIUC SA (LOCUL 10 la nivel național în activitatea respectivă)**
- Comerț cu amănuntul al articolelor de fierărie, al articolelor din sticlă și a celor pentru vopsit, în magazine specializate: **APC UNIVERSAL PARTNER SRL (LOCUL 5 la nivel național în activitatea respectivă)**
- Comerț cu ridicata al materialului lemnos și al materialelor de construcții și echipamentelor sanitare: **SAZY TRANS IMPEX SRL (LOCUL 27 la nivel național în activitatea respectivă)**
- Fabricarea produselor lactate și a brânzeturilor: **GORDON-PROD SRL (LOCUL 9 la nivel național în activitatea respectivă)**
- Producția și conservarea cărnii: **ARTERIMPEX SRL (LOCUL 16 la nivel național în activitatea respectivă)**
- Producția de energie electrică: **MVM FUTURE ENERGY TECHNOLOGY SRL (LOCUL 28 la nivel național în activitatea respectivă)**

4.2.2. Agricultură

Din cauza reliefului predominant muntos, județul Harghita dispune de un potențial agricol limitat. Terenurile arabile însumează aproape 79 mii hectare, pășunile aproximativ 153 mii hectare, fânețele aproape 163 mii hectare. Terenurile arabile sunt localizate cu precădere în luncile Oltului, Mureșului și Târnavei Mari. Solurile se încadrează în clasa de fertilitate medie și redusă, iar condițiile de climă permit cultivarea majorității cerealelor, furajelor, legumelor și plantelor tehnice. Județul Harghita se numără printre cei mai importanți producători de cartofi la nivel național, cultura acestei plante având aici condiții ideale de dezvoltare. Suprafața ocupată de livezi s-a redus la jumătate în perioada 2000-2005 iar ulterior a înregistrat creșteri ușoare până în prezent, ajungând la 781 hectare. Suprafața ocupată de păduri este de peste 237 mii hectare.

Tabel 7.6 Utilizarea terenurilor

	2000	2005	2010	2014*
Suprafața agricolă totală, din care:	406436	394324	396538	395393
• Terenuri arabile	92729	91755	91715	78453
• Pășuni	148156	145479	146485	153385
• Fânețe	164058	156293	157538	162739
• Vii	77	35	35	35
• Livezi	1416	762	765	781

Păduri	232545	238959	236911	237574
Ape	4252	4252	4242	5066
Alte terenuri	20657	26355	26199	25857

Sursa: Institutul Național de Statistică

Pana la finalizarea acțiunii de cadastrare a tarii, de către Agenția Națională de Cadastru și Publicitate Imobiliara, seriile de date sunt blocate la nivelul anului 2014.

Suprafața cultivată în anul 2022 aceasta reprezintă aproape 66% din suprafața totală a terenurilor arabile, această pondere fiind mult sub media națională (85%). Predomină cultura cerealelor –53% din total urmate de cartofi –11% din suprafața cultivată și de furaje –6%. Alte suprafețe importante sunt cultivate cu legume și sfeclă de zahăr.

Tabel 7.7 Suprafața cultivată

	-ha-				
	2000	2005	2010	2015	2022
Total, din care	87903	70543	54629	56485	51824
• Cereale	34659	32194	24420	26175	27289
• Cartofi	15096	14678	11194	9715	5815
• Sfeclă de zahăr	372	258	261	82	84
• Floarea soarelui	20	0	0	0	4
• Legume	1467	975	939	749	656
• Furaje	3012	2515	2450	3402	3148

Sursa: Institutul Național de Statistică

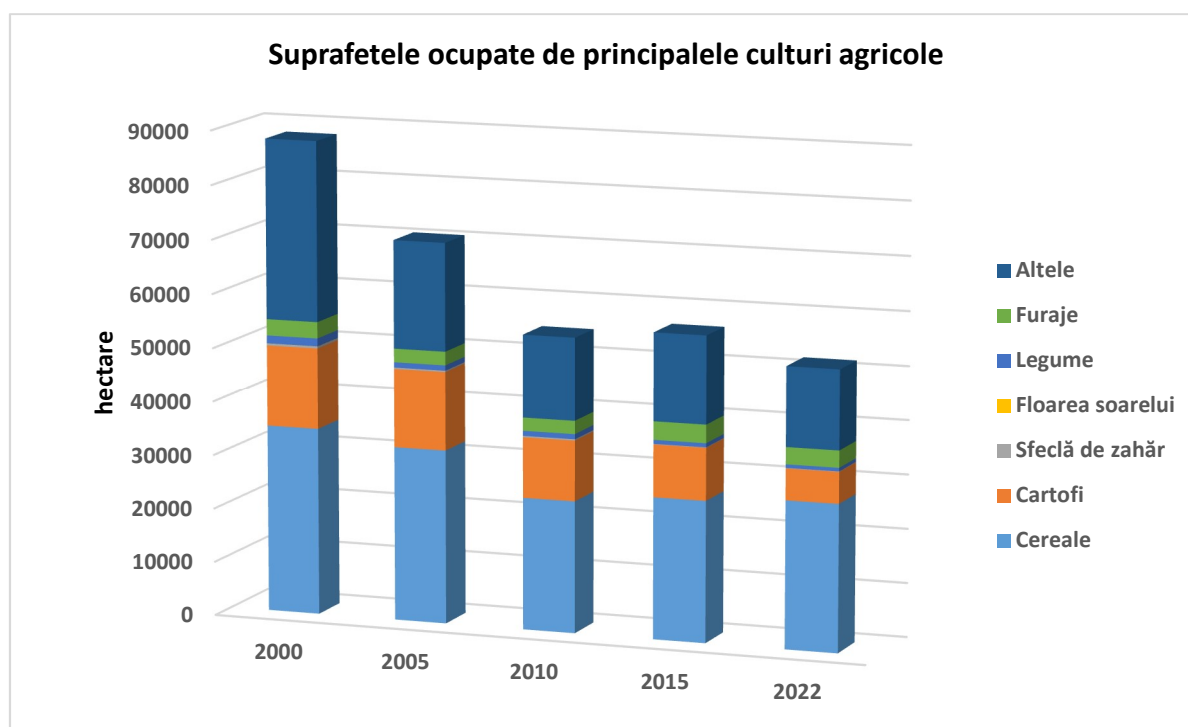

Fig. 7.3

Cu toate că suprafețele cultivate au fost în scădere, numărul de mașini și utilaje agricole a crescut, excepție făcând combinele de recoltat. Cu suprafață medie de 7 hectare teren arabil/

tractor, județul Harghita se plasează mult sub media națională (38 hectare teren arabil/ tractor).

Tabel 7.8 Parcul de mașini și utilaje agricole

	2000	2005	2010	2015	-nr- 2022
Tractoare	3191	3010	3021	3429	11023
Pluguri	2036	1810	1874	2070	4694
Semănători mecanice	496	445	468	610	746
Combine pentru recoltat	883	715	712	854	704

Sursa: Institutul Național de Statistică

Caracterizate prin producții la hectar sub mediile naționale la majoritatea culturilor (cu excepția cartofilor), producția agricolă vegetală înregistrează variații importante de la un an la altul, depinzând într-o măsură considerabilă de factori climatici.

Tabel 7.9 Producția agricolă vegetală

	2000	2005	2010	2015	-tone- 2022
Cereale	60762	82556	54680	67590	88637
Cartofi	197642	163954	145615	190620	126838
Sfeclă de zahăr	6689	6922	7838	3340	2501
Floarea soarelui	30	0	0	0	10
Legume	18144	12013	13808	12213	8109
Furaje	312828	254869	214099	294698	227462
Fructe (excl. struguri)	8106	10903	7284	6318	7363
Struguri	634	141	0	0	0

Sursa: Institutul Național de Statistică

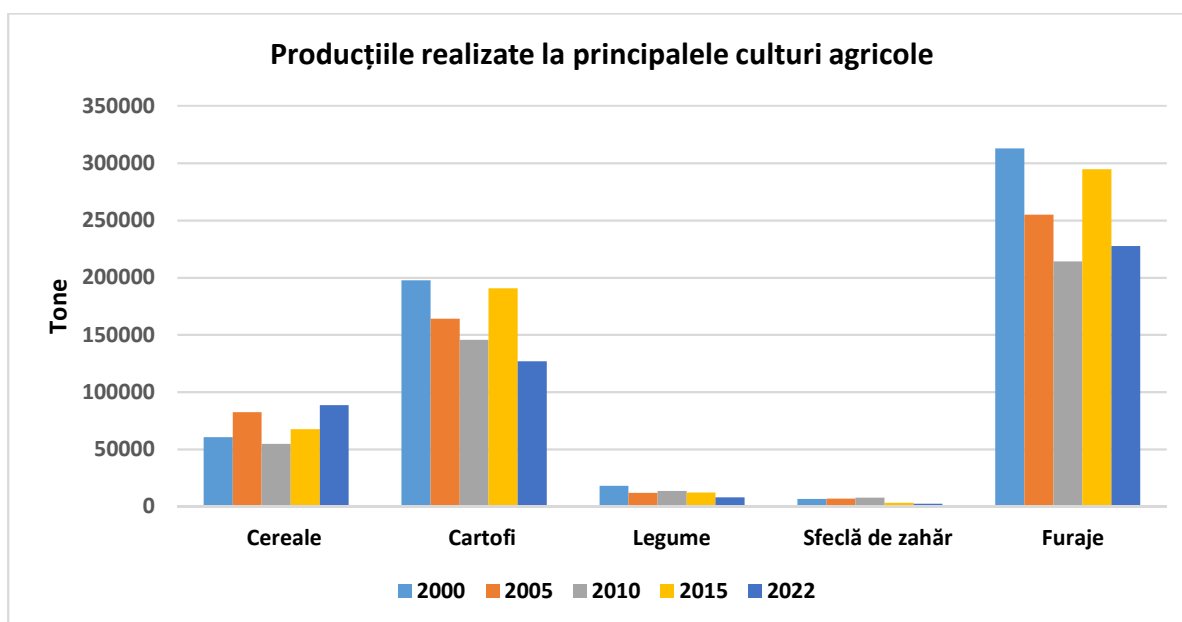

Fig. 7.4

Cu o pondere de 44% din valoarea producției agricole realizate în 2022 la nivelul județului, zootehnia este o activitate economică de o importanță majoră pentru mediul rural. Dezvoltarea zootehniei a fost favorizată și de condițiile naturale specifice județului Harghita (ponderi ridicate ale suprafețelor ocupate de pășuni și fânețe) și de tradițiile istorice. Cu toate că efectivele de animale sunt în creștere la toate speciile cu excepția porcinelor, creșterea bovinelor rămâne cea mai importantă, Harghita ocupând primul loc la nivel regional și al zecelea la nivel național în ce privește dimensiunea șeptelului de bovine.

Tabel 7.10 Efectivele de animale

	-capete -				
	2000	2005	2010	2015	2022
Bovine	63572	75169	63103	70932	79866
Porcine	58566	72703	50976	33659	29130
Ovine	135959	130429	160975	191603	187167
Păsări	456984	565844	499677	758586	508469

Sursa: Institutul Național de Statistică

4.2.3. Turism

Turismul beneficiază în județul Harghita de un potențial important, reprezentat de cadrul natural pitoresc, de apele minerale folosite în scop terapeutic și de obiectivele sale culturale de certă valoare.

Calitatea deosebită a apelor sale minerale și factorii climatici au favorizat apariția în secolul 19 a formelor incipiente de turism balnear în județul Harghita, care s-au dezvoltat apoi în stațiuni precum **Băile Tușnad, Borsec, Harghita Băi** sau **Băile Homorod**. Stațiunea Băile Tușnad este una din cele mai importante stațiuni balneare din România fiind recomandată pentru tratarea afecțiunilor digestive, endocrine, cardiovasculare, urinare, ale sistemului nervos, ale aparatului locomotor etc. Alături de aceasta, stațiunea Borsec este una din primele stațiuni balneare din țară, cu o veche faimă internațională. Datorită folosirii calităților curative ale sării, **Praidul** a devenit în ultimul timp o stațiune tot mai căutată. Pe teritoriul județului Harghita se află și alte stațiuni climaterice de interes local precum **Lacul Roșu** și **Izvorul Mureșului**.

Zona montană a județului Harghita cuprinde o serie de areale protejate și rezervații naturale. De cel mai mare interes turistic sunt **Lacul Sfânta Ana** – singurul lac format într-un crater vulcanic din estul Europei și **Lacul Roșu**, format prin bararea naturală a cursului unui râu. Lacul este situat în arealul protejat al **Parcul Național Cheile Bicazului-Hășmaș**, care mai cuprinde o largă varietate de elemente interesante din punct de vedere geologic, paleontologic, floristic și peisagistic. Pe teritoriul județului Harghita se află parțial alte două zone deosebite protejate prin lege: **Parcul Național Căliman** și **Parcul Natural Defileul Mureșului Superior**.

Dezvoltarea turismului cultural se bazează pe valorificarea în scop turistic a unor obiective culturale – istorice de valoare, situate cu precădere în municipiile **Miercurea Ciuc** (cetatea Miko, azi Muzeul Secuiesc al Ciucului), **Odorheiu Secuiesc** și **Gheorgheni**, dar și în localități

rurale precum **Lăzarea** (castel datând din perioada Renașterii), **Dârju** (biserică fortificată, inclusă în patrimoniul UNESCO), **Corund** (important centru al ceramicii tradiționale).

Tabel 7.11 Evoluția principalilor indicatori ai activității turistice

	UM	2000	2005	2010	2015	2023
Capacitate de primire existentă	locuri	7256	7644	6909	8547	10457
Capacitate de primire în funcțiune	mii locuri-zile	1509,6	1130,8	952,0	2102,8	2256,9
Număr sosiri	mii	87,5	85,2	76,9	157,7	223,1
Număr înoptări	mii	359,1	311,2	207,6	417,1	523,8

Sursa: Institutul Național de Statistică

Capacitatea de primire la 31 iulie 2023 cuprindea 10457 locuri în 545 unități de cazare (380 dintre acestea fiind pensiuni turistice sau agroturistice). Numărul de locuri de cazare a crescut constant față de anul 2000 ca urmare a dublării numărului unităților de cazare în această perioadă.

Fluxul turistic, evidențiat de numărul de sosiri (turiști cazați) se situează pe un trend ascendent (aproape dublându-se în perioada analizată) însă în ceea ce privește numărul de înoptări trendul este ușor descendent, ceea ce arată că investițiile doar în infrastructura de cazare nu sunt suficiente și este necesar un efort suplimentar în vederea menținerii interesului turiștilor și diversificarea formelor de turism și a oportunităților de petrecere a concediului în vederea prelungirii sejurului turiștilor.

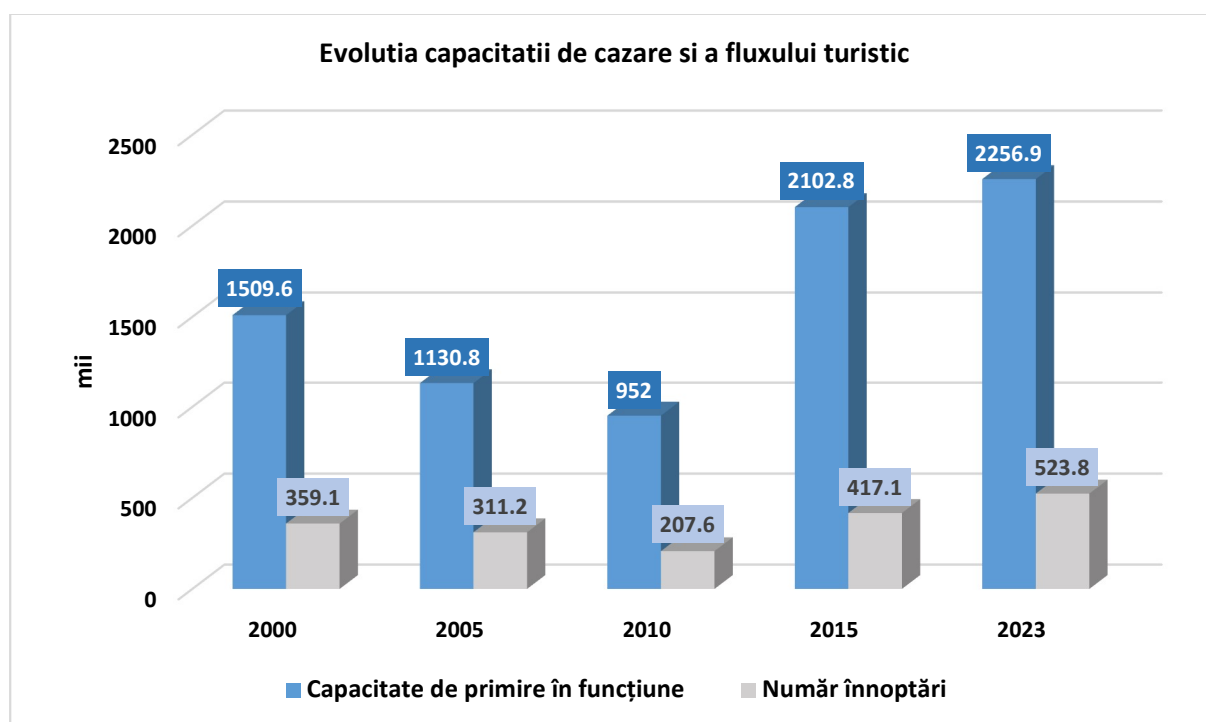

Fig. 7.5

4.3. Indicatori privind mediul antreprenorial

4.3.1. Dinamica antreprenorială

Tabel 7.12 Indicatori privind evoluția întreprinderilor familiale, persoanelor fizice autorizate și întreprinderilor active

	Întreprinderi familiale (nr.)	Persoane fizice autorizate (nr.)	Întreprinderi active (nr.)	Întreprinderi active la 1000 locuitori (nr./1000 loc.)
Anul 2005	4145	3052	7025	21,5
Anul 2010	793	6747	7572	23,3
Anul 2015	1023	5885	7114	23,0
Anul 2022	995	6716	8272	28,3

Numărul întreprinderilor familiale a scăzut mult în perioada 2005-2022, în schimb numărul întreprinderilor active a crescut cu 18% iar numărul persoanelor fizice autorizate s-a dublat. Raportat la 1000 locuitori, numărul de firme active (28,3) se situează atât sub media regională (34,8) cât și sub cea națională (35,3) în anul 2022.

Tabel 7.13 Întreprinderile active din județul Harghita, după activitatea principală și clasa de mărime, în anul 2022

	Total	din care			
		0-9 sal.	10-49 sal.	50-249 sal.	peste 250 sal.
Total	8272	7270	884	105	13
Agricultura, silvicultura și pescuit	360	310	50	0	0
Industria extractivă	22	14	6	2	0
Industria prelucrătoare	1229	929	237	54	9
Energie electrică și termică, gaze și apă	14	11	3	0	0
Distribuția apei, salubritate, deșeurii	34	19	11	4	0
Construcții	906	744	148	14	
Comerț	2280	2057	202	18	3
Transport și depozitare	494	435	56	2	1
Hoteluri și restaurante	559	468	88	3	0
Informații și comunicații	313	301	11	1	0
Intermedieri financiare și asigurări	91	88	3	0	0
Tranzacții imobiliare	180	177	3	0	0

Activități profesionale, științifice și tehnice, activități de servicii administrative și activități de servicii suport	914	897	17	0	0
Învățământ	83	82	1	0	0
Sănătate și asistența socială	161	154	7	0	0
Activități de spectacole, culturale și recreative	154	150	4	0	0
Alte activități de servicii	158	150	8	0	0

Sursa: Institutul Național de Statistică

Notă: *Întreprinderea activă este entitatea care, din punct de vedere economic este activă (în perioada de observare), respectiv realizează bunuri sau servicii, înregistrează cheltuieli și întocmește bilanț contabil.*

La finele anului 2022, în județul Harghita existau 8272 firme active, 87,9% dintre acestea încadrându-se în clasa microîntreprinderilor, 10,7% în clasa întreprinderilor mici, 1,3% în cea a întreprinderilor mijlocii și doar 13 firme (0,2% din total), se situau în categoria întreprinderilor mari.

Predomină firmele având ca activitate principală comerțul (peste 27,5% din total), urmate de cele din industria prelucrătoare (14,9%) și cele din domeniul activităților profesionale, științifice, tehnice și administrative și servicii suport pentru întreprinderi (11,0%).

9 din cele 13 firme mari, cu peste 250 salariați, activează în industria prelucrătoare, 3 firme mari activează în domeniul comerțului și una în domeniul Transport și depozitare.

Exceptând domeniile Agricultură, industria extractivă și prelucrătoare, sectorul producerii și distribuției energiei electrice, a apei și a gazului, construcții, comerț, hoteluri și restaurante și domeniul informații și comunicații, celelalte domenii înregistrează ponderi ale întreprinderilor mici și microîntreprinderilor de peste 90% din numărul de firme la nivel de ramură.

4.3.2. Principalii indicatori economico-financiar

Tabel 7.14 Cifra de afaceri, investițiile nete și personalul unităților locale active din industrie, construcții și servicii, la nivelul județului Harghita, în anul 2022

	Cifra de afaceri (mil. lei)	Investiții nete (mil. lei)	Investiții nete la 1000 lei cifră de afaceri (lei)	Personal (nr.)	Productivitatea muncii (mii lei)
Total	18704	1450	78	50822	368
Industria extractivă	179	31	173	462	387
Industria prelucrătoare	5538	355	64	17987	308
Energie electrică și termică, gaze și apă	461	69	150	1271	363
Construcții	1771	297	168	6427	276
Comerț	8412	290	34	12247	687
Transporturi și Depozitare	840	71	85	2949	285
Hoteluri și restaurante	426	108	254	2884	148
Informații și Comunicații	205	13	63	1014	202

Tranzacții imobiliare, închirieri și activități de servicii prestate în principal întreprinderilor	613	186	303	4087	150
Învățământ	31	1	32	266	117
Sănătate și asistență socială	68	6	88	450	151
Alte activități de servicii	161	23	143	778	207

Sursa: Institutul Național de Statistică

Notă: Sunt incluse doar entitățile comerciale cu activitate economică nefinanciară, organizate ca: societăți comerciale, regii autonome, societăți cooperatiste, societăți agricole

Cifra de afaceri totală realizată de firmele locale s-a ridicat în anul 2022 la 18,7 miliarde lei, aportul comerțului fiind de circa 45%, iar cel al industriei prelucrătoare de aproximativ 30%. Investițiile nete realizate în anul 2022 la nivelul județului Harghita au depășit 1,4 miliarde lei, grosul investițiilor îndreptându-se spre industria prelucrătoare, construcții și comerț. Capitalul investit reprezintă 7,8% din cifra de afaceri obținută de companiile locale din industrie, construcții și servicii. Comparativ cu cifra de afaceri la nivel de ramură, aferentă anului 2022, cele mai ridicate valori ale investițiilor s-au realizat în tranzacții imobiliare și activități de servicii pentru întreprinderi, hoteluri și restaurante și în sectorul construcțiilor. Cu doar 32 lei investiți la 1000 lei cifra de afaceri obținută în 2022, învățământul ocupă ultima poziție în clasamentul pe domenii economice realizat în funcție de acest indicator economic.

Productivitatea muncii

Analizate strict prin prisma indicatorilor financiari, nivelurile cele mai ridicate ale productivității muncii în anul 2022, s-au înregistrat în domeniul comerțului, industriei extractive și în sectorul energiei și apei. La polul opus, niveluri scăzute de productivitate se înregistrează în unitățile economice din domeniul învățământului, din sectorul HORECA și în tranzacții imobiliare și activități prestate întreprinderilor.